

Kulturutskottets betänkande 2019/20:KrU2

Villkor och riktlinjer för radio och tv i allmänhetens tjänst 2020–2025

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om villkor och riktlinjer för den verksamhet som bedrivs av Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB under kommande tillståndperiod fr.o.m. den 1 januari 2020 t.o.m. den 31 december 2025.

Utskottet föreslår att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen. Enligt utskottet är det angeläget att regeringen tillsätter en utredning som ser över möjligheterna för en ordning för förhandsprövning där regeringen inte utgör den sista instansen. Tillkännagivandet baserar sig på fem motioner. Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns 24 reservationer (M, SD, C, V, KD och L).

Behandlade förslag

Proposition 2018/19:136 Ett modernt public service nära publiken – Villkor 2020–2025.

Ett trettiotal yrkanden i följdmotioner.

Ett yrkande från allmänna motionstiden 2018/19.

Två yrkanden i en motion från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Bakgrund	7
Propositionens huvudsakliga innehåll	9
Utskottets överväganden.....	10
Avslag på propositionen.....	10
Regleringen av public service.....	10
Saklighet och opartiskhet	12
Distributionen av utbudet	13
Förhandsprövning av nya tjänster.....	16
Beslut vid förhandsprövning	20
Sändningarnas innehåll.....	22
Uppföljning och redovisning av verksamheten	26
Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB.....	29
Beredskap och säkerhet	29
Ekonomiska förutsättningar.....	32
Reservationer	35
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (SD)	35
2. Regleringen av public service, punkt 2 (M).....	36
3. Regleringen av public service, punkt 2 (SD).....	37
4. Regleringen av public service, punkt 2 (L).....	38
5. Saklighet och opartiskhet, punkt 3 (M, SD, KD).....	39
6. Distributionen av utbudet, punkt 4 (SD).....	40
7. Distributionen av utbudet, punkt 4 (C)	41
8. Förhandsprövning av nya tjänster, punkt 5 (M, KD).....	41
9. Förhandsprövning av nya tjänster, punkt 5 (SD)	42
10. Förhandsprövning av nya tjänster, punkt 5 (V)	43
11. Förhandsprövning av nya tjänster, punkt 5 (L).....	44
12. Sändningarnas innehåll, punkt 7 (SD)	45
13. Sändningarnas innehåll, punkt 7 (V)	46
14. Sändningarnas innehåll, punkt 7 (L).....	47
15. Uppföljning och redovisning av verksamheten, punkt 8 (M)	49
16. Uppföljning och redovisning av verksamheten, punkt 8 (SD).....	50
17. Uppföljning och redovisning av verksamheten, punkt 8 (C, L).....	51
18. Uppföljning och redovisning av verksamheten, punkt 8 (KD)	52
19. Beredskap och säkerhet, punkt 10 (SD).....	53
20. Beredskap och säkerhet, punkt 10 (C).....	54
21. Beredskap och säkerhet, punkt 10 (KD).....	55
22. Ekonomiska förutsättningar, punkt 11 (M).....	56
23. Ekonomiska förutsättningar, punkt 11 (V)	57
24. Ekonomiska förutsättningar, punkt 11 (KD)	59
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	60
Propositionen	60
Följdmotionerna	60
Motion från allmänna motionstiden 2018/19	63

Motion från allmänna motionstiden 2019/20	63
<i>Bilaga 2</i>	
Konstitutionsutskottets yttrande 2019/20:KU2y	64
<i>Bilaga 3</i>	
Försvarsutskottets yttrande 2019/20:FöU1y	79

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motion

2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 1 (SD)

2. Regleringen av public service

Riksdagen godkänner regeringens förslag om regleringen av public service.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 1 och avslår motionerna

2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 1,

2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2 och

2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 2 (M)

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (L)

3. Saklighet och opartiskhet

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 2 och

2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 5 (M, SD, KD)

4. Distributionen av utbudet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om distributionen av utbudet.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 2 och avslår motionerna

2019/20:44 av Per Lodenius (C) yrkande 2 och

2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 4 i denna del och 5.

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (C)

5. Förhandsprövning av nya tjänster

Riksdagen godkänner regeringens förslag om förhandsprövning av nya tjänster.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 3 och avslår motionerna

2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 1,

2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 3 i denna del och

2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkandena 3 och 5.

Reservation 8 (M, KD)

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (V)

Reservation 11 (L)

6. Beslut vid förhandsprövning

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen snarast ska tillsätta en utredning som ser över möjligheterna för en ordning för förhandsprövning där regeringen inte utgör den sista instansen och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 3 i denna del,

2019/20:44 av Per Lodenius (C) yrkande 1 och

2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 4 och
bifaller delvis motionerna

2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 6 och

2019/20:1092 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 9.

7. Sändningarnas innehåll

Riksdagen godkänner regeringens förslag om sändningarnas innehåll.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 4 och avslår motionerna

2018/19:2925 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 12,

2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkandena 2 och 3,

2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 2 och

2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 12 (SD)

Reservation 13 (V)

Reservation 14 (L)

8. Uppföljning och redovisning av verksamheten

Riksdagen godkänner regeringens förslag om uppföljning och redovisning av verksamheten.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 5 och avslår motionerna

2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 4,

2019/20:44 av Per Lodenius (C) yrkande 3,

2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6,

2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkandena 3 och 4 samt

2019/20:1092 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 8.

Reservation 15 (M)

Reservation 16 (SD)

Reservation 17 (C, L)

Reservation 18 (KD)

9. Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB

Riksdagen godkänner regeringens förslag om Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 6.

10. Beredskap och säkerhet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om beredskap och säkerhet.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 7 och avslår motionerna

2019/20:44 av Per Lodenius (C) yrkande 4,

2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 4 i denna del och

2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5.

Reservation 19 (SD)

Reservation 20 (C)

Reservation 21 (KD)

11. Ekonomiska förutsättningar

Riksdagen godkänner regeringens förslag om ekonomiska förutsättningar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 8 och avslår motionerna

2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 4,

2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkandena 7–9 och

2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 1.

Reservation 22 (M)

Reservation 23 (V)

Reservation 24 (KD)

Stockholm den 17 oktober 2019

På kulturutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (L), Vasiliki Tsouplaki (V), Lotta Finstorp (M), Lawen Redar (S), Hans Hoff (S), Annicka Engblom (M), Aron Emilsson (SD), Per Lodenius (C), Ann-Britt Åsebol (M), Angelika Bengtsson (SD), Anna Wallentheim (S), Roland Utbult (KD), Åsa Karlsson (S), Jonas Andersson i Linköping (SD), Anna Sibinska (MP), Viktor Wärnick (M) och Caroline Helmersson Olsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2018/19:136 Ett modernt public service nära publiken – villkor 2020–2025. Med anledning av propositionen har sex motioner väckts. I betänkandet behandlar utskottet även ett yrkande i en motion från allmänna motionstiden 2018/19 samt två yrkanden i en motion från allmänna motionstiden 2019/20. Förslagen i propositionen och i motionerna finns i bilaga 1. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Yttranden över propositionen och de motioner som väckts med anledning av denna har lämnats av konstitutionsutskottet (yttr. 2019/20:KU2y) respektive försvarsutskottet (yttr. 2019/20:FöU1y) i de delar som berör utskottens beredningsområde. Yttrandena återges i bilaga 2 och 3.

Utskottet fick under hösten 2018 information från Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR).

Utskottet arrangerade ett seminarium om public service under en resa till Köpenhamn den 12–13 september 2019. Tre personer med tidigare funktioner vid olika programföretag inom svensk, dansk och finsk public service deltog vid seminariet. Utskottet fick även en föredragning av utvecklingen inom public service i Danmark av Kulturministeriet.

Myndigheten för press, radio och tv informerade utskottet om myndighetens verksamhet vid utskottets sammanträde den 3 oktober 2019.

Utskottet fick information av 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté vid sitt sammanträde den 8 oktober 2019.

I betänkandet används begreppen radio och tv i allmänhetens tjänst respektive public service som liktydiga. Begreppet programföretagen används för SR, SVT och UR.

Bakgrund

Nationella mål, författningar och regleringar inom medieområdet

Mediepolitiska mål

De mål för mediepolitiken som riksdagen har beslutat är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96).

Sändningstillstånd

I december 2013 fattade dåvarande regering, med stöd av 4 kap. 3 § i radio- och tv-lagen (2010:696), beslut om sändningstillstånd för perioden den 1 januari 2014– den 31 december 2019 för SR, SVT samt UR.

Enligt det nu gällande sändningstillståndet ska programföretagens verksamhet präglas av oberoende och stark integritet och bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället. Regeringen anför att det är särskilt viktigt att SR och SVT slår vakt om programområden som är betydelsefulla för allmänintresset.

Riksdagen beslutade i november 2018 att de sändningstillstånd som meddelas av regeringen ska gälla i sex år om sändningsverksamhet finansieras med public service-avgift. Inför nästa tillståndsperiod ska sändningstillstånden gälla i åtta år (prop. 2017/18:261, bet. 2018/19:KrU2, rskr. 2018/19:24).

Anslagsvillkor

Inför kommande sändningstillstånd 2020–2025 ska riksdagen fatta beslut om avgiftsmedel för hela tillståndsperioden i syfte att minska möjligheterna för riksdagen och regeringen att t.ex. detaljstyra verksamheten samt för att ge programföretagen tydligare och mer stabila planeringsförutsättningar. Även regeringens beslut om villkoren för att använda avgiftsmedlen avser hela perioden, lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Riksdagen beslutar årligen om tilldelning av medel till programföretagen. Det är möjligt för riksdagen att, om det finns medel på public service-kontot, fatta separata beslut om extra medel för oförutsedda kostnader som orsakas av t.ex. regeringsbeslut eller extraordinära händelser.

Medelstilldelningen för 2019 uppgår till totalt ca 8,4 miljarder kronor, varav SR har tilldelats ca 3 miljarder kronor (35 procent), SVT ca 5 miljarder kronor (60 procent) och UR ca 0,5 miljarder kronor (5 procent).

Tillkännagivande om public service

Riksdagen har riktat ett tillkännagivande till regeringen om att överväga en förändring som gör det möjligt för programföretagen att inom ramen för nuvarande reglering få tillgodoräkna sig verksamhet på internet som en del av public service-uppdraget (bet. 2013/14:KrU3, rskr. 2013/14:60).

Regeringen anser att tillkännagivandet är slutbehandlat genom de förslag som lämnas i den aktuella propositionen 2018/19:136.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnar regeringen förslag om villkor och riktlinjer för programföretagens verksamhet under kommande tillståndsperiod 2020–2025.

I stort föreslår regeringen att de uppdrag och villkor som gäller under innevarande tillståndsperiod ska fortsätta att gälla. Den centrala uppgiften är att erbjuda ett mångsidigt programutbud som är tillgängligt för alla, speglar mångfalden i hela landet och kännetecknas av god kvalitet, allsidighet och relevans. Regeringen för fram att det i Sverige sedan länge råder en bred politisk enighet om att en välfungerande mediemarknad bygger på en kombination av ansvarstagande kommersiella medier och ett starkt och oberoende public service med högt förtroende hos allmänheten.

För att uppfylla de mediepolitiska målen menar regeringen att det krävs en mediepolitik som både skapar långsiktiga och stabila förutsättningar för marknadens aktörer och är tillräckligt flexibel för att kunna anpassas till det föränderliga medielandskapet. Enligt regeringen gäller dessa förutsättningar inte minst vid regleringen av radio och tv i allmänhetens tjänst. Med anledning av det förändrade medielandskapet och utvecklingstrender inom mediemarknaden respektive mediekonsumtionen, föreslår regeringen en del förändringar för att skapa en mer ändamålsenlig reglering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Dessa rör

- en utvidgning av kärnverksamheten till att omfatta tillhandahållanden av radio- och tv-program på programföretagens egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet
- att programföretagen får tillgodoräkna sig viss andel av verksamheten på internet vid uppfyllandet av sina uppdrag utifrån öppna och tydliga riktlinjer för distribution via externa plattformar
- att SR och SVT i sin nyhetsverksamhet tar hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar
- att programföretagen ska stärka sin journalistiska bevakning inom svagt bevakade områden.

Regeringen föreslår även uppdateringar av beredskapsunderlaget för att det tydligare ska framgå att SR och SVT ingår i det svenska totalförsvaret.

Utskottets överväganden

Avslag på propositionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om avslag på propositionen i sin helhet.

Jämför reservation 1 (SD).

Motionen

Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkar i kommittémotion 2019/20:58 yrkande 1 att riksdagen avslår propositionen i sin helhet. Motionärerna menar bl.a. att regeringens förslag för att anpassa public service till teknikutvecklingen på medieområdet är få och otillräckliga samt att formerna och omfattningen för radio och tv i allmänhetens tjänst borde ha beslutats före beslutet om finansiering.

Utskottets ställningstagande

Av det följande framgår att utskottet tillstyrker regeringens förslag om villkor och riktlinjer för radio och tv i allmänhetens tjänst 2020–2025. Utskottet avstyrker därmed motion 2019/20:58 (SD) yrkande 1.

Regleringen av public service

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om reglering av public service. Riksdagen avslår därmed ett yrkande om en ny utredning av public service inför nästa sändningstillstånd, ett yrkande om en utredning av public service med uppdrag att bl.a. se över hur de tre programföretagen kan slås samman till ett företag samt ett yrkande om en komplettering av de mediepolitiska målen.

Jämför reservation 2 (M), 3 (SD) och 4 (L).

Propositionen

Regeringen föreslår att det uppdrag och de villkor som gäller för SR, SVT och UR under innevarande tillståndsperiod 2014–2019 i huvudsak ska gälla även under kommande tillståndsperiod 2020–2025 (punkt 1). I de delar där regeringen bedömer att det finns behov av förändringar lämnas förslag som sammanlagt syftar till att värna långsiktiga och stabila villkor för ett starkt

oberoende public service i ett föränderligt medielandskap. Regeringen anför att om grundlagsändringar genomförs som medger dels att krav kan ställas på public service-verksamhet i tråd, dels en möjlighet att granska innehåll i tråd, bör den verksamhet som programföretagen bedriver i tråd omfattas av samma innehållsvillkor som sändningarna i marknätet.

Regeringen föreslår att definitionen av kärnverksamhet utökas till att även omfatta tillhandahållanden till allmänheten av radio- och tv-program på SR:s, SVT:s och UR:s egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet. Skälet för förslaget är publikens ändrade konsumtionsmönster. Definitionen av kärnverksamhet bör därför utökas så att programföretagen ska kunna tillgodoräkna sig delar av programverksamheten på internet i uppfyllandet av sina uppdrag (se även nedan). Regeringen anför att avgränsningen till programföretagens egna plattformar överensstämmer med anslagsvillkoret som anger att programföretagen bör iaktta försiktighet när det gäller satsningar på oprövad teknik och teknik som inte alla har tillgång till.

Regeringen bedömer att kompletterande verksamhet även i fortsättningen bör vara verksamhet som syftar till att utveckla och stödja kärnverksamheten och förbättra möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig denna.

Motionerna

Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkar i kommittémotion 2019/20:60 yrkande 1 att det inför nästa period av sändningstillstånd med start 2026 bör tillsättas en ny statlig public service-utredning. Motionärerna vill se reformer för bl.a. programföretagens uppdrag, finansiering, opartiskhet och saklighet samt styrning och uppföljning av den icke-publicistiska verksamheten.

Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkar i kommittémotion 2019/20:58 yrkande 2 att en ny utredning tillsätts som ser över formerna för public service, däribland en sammanslagning av programföretagen. Motionärerna framför att en sådan utredning bör se över helheten för att radio och tv i allmänhetens tjänst ska kunna tryggas långsiktigt och där ett formatoberoende programföretag får anses vara bättre anpassat till dagens mediasituation.

Christer Nylander m.fl. (L) anför i kommittémotion 2019/20:42 yrkande 1 att målen för mediepolitiken bör kompletteras med mål om att mediepolitiken bör bidra till att fler människor är nyfikna, kunniga och har förmåga att fatta självständiga och välgrundade slutsatser och beslut. Motionärerna menar att det är viktigt att målen kompletteras med ett tydligare individ- och medborgarperspektiv.

Utskottets ställningstagande

Medielandskapet förändras i snabb takt. Teknikutvecklingen driver på förändringstakten och ställer återkommande olika medieaktörer inför nya utmaningar. Det finns i dagsläget ingenting som tyder på att takten i mediemarknadens utveckling kommer att mattas av.

Enligt utskottet är det viktigt att förhålla sig till denna utveckling inom ramen för de villkor som sätts för de tre programföretagens verksamhet. Utskottet konstaterar att regeringens nu aktuella bedömningar och förslag har, precis som villkoren under innevarande sändningstillstånd, föregåtts av ett gediget utredningsarbete inom ramen för en parlamentarisk public service-kommitté (dir. 2016:111, dir. 2017:73).

Angående yrkandet om att komplettera de mediepolitiska målen med ett tydligare individ- och medborgarperspektiv, menar utskottet att sändningstillståndets skrivningar att programföretagens utbud som helhet ska präglas av folkbildningsambitioner, speglar det mediepolitiska målet att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt motverka skadlig mediepåverkan. Utskottet noterar i sammanhanget att regeringens bedömer att folkbildning ska fortsätta att vara en central del av public service-uppdraget.

Utskottet menar att regeringens förslag ger goda förutsättningar för oberoende radio och tv i allmänhetens tjänst i ett starkt föränderligt medielandskap. Utskottet tillstyrker därmed proposition 2018/19:136 punkt 1 och avstyrker motionerna 2019/20:42 (L) yrkande 1, 2019/20:58 (SD) yrkande 2 och 2019/20:60 (M) yrkande 1.

Saklighet och opartiskhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två yrkanden om saklighet och opartiskhet i public service.

Jämför reservation 5 (M, SD, KD).

Propositionen

Regeringen anför att det är centralt för allmänhetens förtroende för public service att innehållet svarar mot krav på t.ex. saklighet och opartiskhet och att dessa krav kan följas upp och granskas. Regeringen refererar här till SOM-institutets och Medieakademiens årliga mätningar där 73 procent av befolkningen 2018 uppgav att de hade förtroende för innehållet i SVT och 70 procent att de hade förtroende för innehållet i SR. Regeringen hänvisar också till en internationell studie utförd av Pew Research Center 2018 om attityder till medier i åtta västeuropeiska länder. Här uttrycker 90 procent av den vuxna befolkningen att de har förtroende för SVT.

Regeringen tar upp att frågor kopplade till det förslag som föreningen Utgivarna, Svenska Journalistförbundet och Publicistklubben presenterat om ett utökat medieetiskt självregleringssystem som omfattar respekt för enskildas privatliv utreds inom ramen för 2018 års AV-utredning (dir. 2018:55).

Motionerna

Lotta Finstorp m.fl. (M) anför i kommittémotion 2019/20:60 yrkande 2 att regeringen ska säkerställa saklighet och opartiskhet i public service. Motionärerna menar att kravet på opartiskhet och saklighet har väckt stor debatt och att denna debatt förtjänar att tas på allvar utifrån programföretagens legitimitet hos allmänheten. Roland Utbult m.fl. (KD) har ett likartat yrkande i kommittémotion 2019/20:61 yrkande 2.

Utskottets ställningstagande

Det är avgörande för programföretagen att de har ett högt förtroende hos allmänheten för att de ska kunna uppfylla sina uppdrag i allmänhetens tjänst. Utskottet kan konstatera att förtroendet för de tre programföretagen är fortsatt högt, men som för de flesta andra medieföretag visar vissa mätningar på en sjunkande trend.

Utskottet vill i sammanhanget referera till AV-utredningens betänkande i vilket man rapporterar sitt uppdrag att, utifrån Utgivarnas, Svenska Journalistförbundets och Pressklubbens beslut att inrätta ett gemensamt medieetiskt system för prövning, utreda förutsättningarna för innehållet i programföretagens radio- och tv-sändningar från när det gäller enskildas privatliv och rätten till genmäle, granskas genom självreglering (SOU 2019:39). Utredningens förslag är för närvarande på remiss. Utskottet vill inte föregripa beredningen av AV-utredningens förslag.

Mot bakgrund av ovanstående avstyrker utskottet motionerna 2019/20:60 (M) yrkande 2 och 2019/20:61 (KD) yrkande 2.

Distributionen av utbudet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om distribution av utbud. Riksdagen avslår därmed motioner om övergång från marknät till mer moderna distributionssätt, om parallellsändningar i HD-kvalitet samt om att se över förutsättningarna för programföretagen att så långt som möjligt tillgängliggöra sitt journalistiska material för fri användning.

Jämför reservation 6 (SD) och 7 (C).

Propositionen

Marknätet

Regeringen bedömer att programföretagens sändningar via marknätet även i fortsättningen bör kunna tas emot av minst 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen. Regeringen anför att det är avgörande för verksamhetens

legitimitet och förtroende att en så stor del av befolkningen som möjligt ska kunna ta del av programmen. Marknäten tillmäts också stor betydelse ur beredskaps- och säkerhetssynpunkt.

Vidare bedömer regeringen att SVT, liksom i dag, bör sända tv i fyra programtjänster med olika innehåll i marknätet. Så länge kanalerna sänds i standardupplösning bör programföretaget dessutom ha möjlighet att fortsätta att parallellsända två av dessa i hd-tv-kvalitet. SVT får liksom tidigare söka tillstånd hos regeringen för sådana parallellsändningar och för eventuella sändningar av ytterligare permanenta programtjänster i marknätet. UR bör även fortsättningsvis sända ljudradio och tv-program med utnyttjande av SVT:s och SR:s sändningsutrymme enligt överenskommelse mellan företagen. En fortsatt övergång till modernare sändningsteknik i marknätet för tv bör enligt regeringen genomföras under förutsättning att det råder en samsyn mellan marknätets aktörer och Myndigheten för press, radio och tv och att tittarnas intressen kan tas till vara.

Distribution via andra plattformar

Regeringen föreslår att programföretagen ska ha öppna och tydliga riktlinjer om hur de förhåller sig till distribution på plattformar som inte är företagets egna. Hur företagen arbetar för att tillämpa riktlinjerna i verksamheten ska redovisas i public service-redovisningarna (punkt 2).

Vidare bedömer regeringen att programföretagen bör, utöver marksändningarna, precis som under innevarande tillståndperiod ha möjlighet att använda de distributionsformer som behövs för att nå publiken. Programföretagen bör fortsätta att utveckla och använda sina egna plattformar för att tillhandahålla sitt programinnehåll via internet. De egna plattformarna bör vara prioriterade för att nå publiken. All distribution på plattformar som inte är programföretagens egna bör föregås av en bedömning av tänkbara konsekvenser och risker såväl för företagets oberoende och allmänhetens förtroende för verksamheten som för konkurrensen på mediemarknaden. Publiken bör inte vara hänvisad till att använda externa distributionsplattformar för att kunna ta del av public service-innehåll. Innehåll bör därför som huvudregel inte distribueras exklusivt på sådana plattformar.

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:58 yrkande 4 i denna del yrkar Aron Emilsson m.fl. (SD) i denna del att regeringen direkt tillsätter en utredning om övergången från marksänd tv till modernare distributionsätt när allt färre tar del av information via marknätet. Motionärerna vill se en tidigare hantering än regeringens tidsplan för att utreda frågan om marksänd tv till andra distributionsätt. I yrkande 5 samma motion anför motionärerna att SVT bör få möjlighet att avgöra om parallellsändningar i HD-kvalitet respektive

standardupplösning ska ske. Syftet är att prioritera resurser som ger en optimal tillgång utifrån olika grupperns tillgång på utrustning.

Per Lodenius (C) anför i motion 2019/20:44 yrkande 2 att förutsättningarna för SR, SVT och UR att så långt som möjligt tillgängliggöra sitt journalistiska public service-material för fri användning bör ses över.

Utskottets ställningstagande

Utskottet framhåller ovan att teknikutvecklingen driver fram snabba förändringar inom mediaområdet som återkommande ställer olika medieaktörer inför nya utmaningar. Det är en komplicerad uppgift att möta dessa utmaningar med adekvata lösningar och med god framförhållning inom ramen för regleringen av radio och tv i allmänhetens tjänst.

Utskottet menar att regeringens förslag att utöka definitionen av kärnverksamhet till att även omfatta tillhandahållanden till allmänheten på programföretagens egna plattformar, är ett steg i rätt riktning för att tillmötesgå förändrade konsumtionsmönster och därmed underlätta för programföretagen att uppfylla sitt folkbildningsuppdrag.

När det gäller yrkandena om utredning av frågan om marksänd tv i relation till andra distributionssätt samt parallellsändningar, noterar utskottet att regeringen i propositionen tar upp att frågor om marknätets framtid kommer att bli aktuella inför den tillståndsperiod som börjar 2026. Regeringen refererar här till förslag i utredningen om radiospektrumanvändning i framtiden som ansåg att övergången från marksänd tv till alternativa distributionssätt bör utredas fram till 2027 eftersom det inte kan uteslutas att efterfrågan kommer att vara så låg att frekvenserna kan och bör frigöras för annan användning (SOU 2018:92). Utskottet delar regeringens bedömning att en övergång till modernare sändningsteknik i marknätet förutsätter en samsyn mellan samtliga aktörer i marknätet eftersom en mer modern sändningsteknik kräver moderna tv-mottagare.

Mot bakgrund av ovanstående tillstyrker utskottet proposition 2018/19:136 punkt 2 och avstyrker motionerna 2019/20:44 (C) yrkande 2 samt 2019/20:58 (SD) yrkandena 4 i denna del och 5.

Förhandsprövning av nya tjänster

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om förhandsprövning av nya tjänster. Riksdagen avslår därmed motioner om förhandsprövningens omfattning och längd, om vilka som får anmäla en tjänst för förhandsprövning, att nyhetstjänster ska undantas från förhandsprövning samt att tredjepartsanmälningar inte får ha retroaktiv verkan.

Jämför reservation 8 (M, KD), 9 (SD), 10 (V) och 11 (L).

Bakgrund

Finansiering av public service utgör normalt statligt stöd i EU-rättslig mening vilket innebär att medlemsstaterna ska följa EU:s regler om statsstöd. Enligt det s.k. Amsterdamprotokollet (Protokoll om systemet för radio och tv i allmänhetens tjänst i medlemsstaterna [EGT C 340, 10.11.1997]), får medlemsstaterna själva definiera vad som ska ingå i public service-uppdraget och välja hur det ska finansieras. Riktlinjerna från kommissionen om hur EU:s regler om statsstöd ska tillämpas utgår från public services oberoende, vilket bl.a. medger att programföretagen ska kunna anförtros uppdraget att tillhandahålla ett brett, balanserat och varierat programutbud. Enligt Europeiska kommissionens tolkningsmeddelande ska riktlinjerna för förfarandet med förhandsprövning av väsentligt nya tjänster inte hindra programföretagen från att prova innovativa nya tjänster i begränsad omfattning, t.ex. i form av pilotprojekt.

År 2010 infördes systemet med förhandsprövning av nya tjänster i Sverige (prop. 2008/09:195 bet. 2009/10:KrU3, rskr. 2009/10:61). Regeringen konstaterade i proposition 2008/09:195 att SVT, SR och UR verkar på en konkurrensutsatt marknad och att EG:s konkurrensregler, det s.k. Amsterdamprotokollet, ställer krav på att uppdraget i allmänhetens tjänst är tydligt utformat om verksamheten ska bekostas av allmänna medel, att nya tjänster prövas och att uppdraget ställer höga krav på att nya tjänster som lanseras har ett tillräckligt stort värde för allmänheten för att motsvara t.ex. de kostnader som tjänsten genererar.

Propositionen

Regeringen anför att det är centralt att programföretagen ges möjligheter att använda sina medel för utveckling på ett effektivt och långsiktigt sätt. Enligt anslagsvillkoren ska programföretagen delta i utvecklingen av produktions- och distributionsteknik för radio respektive tv. Regeringen gör bedömningen att systemet med förhandsprövning därför bör behållas även under kommande tillståndsperiod men att vissa ändringar i systemet behöver göras.

Regeringen föreslår att enbart nya tjänster av större betydelse och väsentliga ändringar av befintliga tjänster inom ramen för programföretagens kompletterande verksamhet ska prövas (punkt 3). Enligt regeringen innebär detta att förhandsprövningen kommer att fokusera på de tjänster vars marknadsstörande effekter behöver vägas mot hur nödvändiga de är för att uppfylla public service-uppdraget. Kärnverksamheten undantas som prövningsbart område. Regeringen betonar att prövningen enbart avser nya tekniker och metoder, dvs. prövningen avser inte innehåll.

Vidare föreslår regeringen att andra än programföretagen ska kunna anmäla att en ny tjänst av större betydelse eller en väsentlig ändring av en befintlig tjänst som programföretagen lanserar under kommande tillståndperiod ska förhandsprövas hos Myndigheten för press, radio och tv. Myndigheten får avgöra om en tjänst ska tas upp till prövning efter anmälan. Om en tjänst inte godkänns ska programföretagen upphöra att erbjuda den.

Regeringen bedömer också att möjligheten för programföretagen att bedriva försöksverksamhet i högst 12 månader bör behållas. Det bör förtydligas att denna möjlighet gäller för tjänster som är begränsade geografiskt eller i fråga om publik, eller om avsikten med en tjänst är att få erfarenheter och kunskap om en ny teknik eller innovativ tjänst.

Motionerna

Lotta Finstorp m.fl. (M) anför i kommittémotion 2019/20:60 att det i sändningstillståndet bör ställas krav på att nya permanenta programtjänster eller andra tjänster av större betydelse inom ramen för den kärnverksamhet och kompletterande verksamhet som programföretagen vill lansera ska anmälas (yrkande 3). Vidare anför motionärerna att möjligheten för programföretagen att bedriva försöksverksamhet ska begränsas till högst sex månader (yrkande 5). Motionärerna anser att förhandsprövning av nya tjänster är en viktig del ur konkurrenssynpunkt och i ett statsstödshänseende.

Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkar i motion 2019/20:39 yrkande 1 att riksdagen avslår regeringens förslag om att andra får anmäla tjänster för förhandsprövning. Motionärerna menar att förslaget ger kommersiella intressen ett stort inflytande över programföretagens arbete och utveckling.

Christer Nylander m.fl. (L) anför i motion 2019/20:42 yrkande 3 i denna del att det finns anledning till ytterligare överväganden kring utformningen av förhandsprövningen. Motionärerna vill att nyhetstjänster undantas från förhandsprövning och att det tydliggörs att tredjepartsanmälningar inte på något sätt kan ha retroaktiv verkan.

Yttrande från konstitutionsutskottet (2019/20:KU2y)

Enligt de nuvarande anslagsvillkoren ska programföretagen anmäla nya tjänster till regeringen för godkännande. Anmälningskravet gäller nya permanenta programtjänster och andra tjänster av större betydelse inom ramen för

kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten. Det är programföretagen själva som avgör vilka tjänster som ska anmälas. Anmälan skickas även till Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) som har i uppdrag att genomföra förhandsprövningar av nya tjänster som anmäls av programföretagen. Förhandsprövningen innefattar såväl tjänstens allmänna värde, dvs. hur och i vilken mån tjänsten bidrar till att det aktuella företaget uppfyller sitt public service-uppdrag, som dess marknadspåverkan. Enligt nuvarande uppdrag ska myndigheten väga samman de två bedömningarna till ett yttrande gällande om tjänsten i fråga bör godkännas för lansering. Yttrandet ska tillsammans med inkomna remissvar lämnas till regeringen som därefter fattar det slutliga beslutet om huruvida tjänsten ska godkännas eller inte.

Regeringen föreslår nu vissa ändringar i systemet för förhandsprövning av nya tjänster. Det prövningsbara området begränsas till programföretagens kompletterande verksamhet. Således ska endast nya tjänster av större betydelse eller väsentliga förändringar av befintliga tjänster inom den kompletterande verksamheten kunna förhandsprövas. Mot bakgrund av att kärnverksamheten föreslås utvidgas till att även omfatta tillhandahållanden av radio- och tv-program på programföretagens egna plattformar på internet undantas därmed både den delen av programföretagens verksamhet och den del som i dag inryms i kärnverksamheten från förhandsprövningen. En annan nyhet är att även andra aktörer än programföretagen ska kunna anmäla tjänster för förhandsprövning. En anmälan av en tjänst innebär dock inte att tjänsten ska förhandsprövas, utan MPRT ska självständigt avgöra om en förhandsprövning är motiverad.

Det har ifrågasatts om systemet med förhandsprövning strider mot yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser om censurförbud, hindrande åtgärder, redaktionell självständighet och etableringsfrihet. Utskottet begränsar sin prövning till denna fråga och uttalar sig således inte om behovet eller den närmare utformningen av systemet med förhandsprövning eller om eventuella konsekvenser för programföretagens verksamhet och oberoende ställning.

Bakgrunden till förhandsprövningen är att finansieringen av public service måste följa EU:s regler om statsstöd eftersom public service finansieras med allmänna medel, dvs. public service-avgifter. Systemet med förhandsprövning syftar till att avgränsa vilka tjänster som ska få bekostas med allmänna medel. Syftet är att säkerställa att statligt stöd används för tjänster som bidrar till att public service-uppdraget uppfylls och samtidigt att konkurrensen på marknaden inte snedvrids på ett otillbörligt sätt. Förhandsprövningen handlar således inte om att pröva själva innehållet – vad som ska få förekomma i ett program eller i en tjänst – eller pröva om ett visst innehåll ska få framföras. Den handlar i stället om att avgöra om en ny eller förändrad tjänst som något av programföretagen vill lansera ska bekostas med allmänna medel. En annan sak är att innehållet kan ha viss betydelse vid bedömningen av vilka tjänster som ska få lanseras. Det nya i en verksamhet kan bl.a. vara beroende av dess innehåll, men då endast som en del av bedömningen av om en tjänst kan förenas med de syften som ligger bakom public service-uppdraget. Med

hänsyn till att programföretagen finansieras med allmänna medel kan inte företagen anses ha en oinskränkt rätt att avgöra vilka tjänster som ingår i public service-uppdraget.

Sammantaget gör utskottet bedömningen att systemet med förhandsprövning inte strider mot yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser om censurförbud, hindrande åtgärder, redaktionell självständighet eller etableringsfrihet. Att endast tjänster inom den kompletterande verksamheten föreslås omfattas av det prövningsbara området tydliggör enligt utskottet att det inte är fråga om en prövning av innehållet i radio- eller tv-program i strid med yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser utan att prövningen tar sikte på nya tekniker och metoder. Förändringen att andra aktörer än programföretagen ska kunna anmäla tjänster till MPRT påverkar enligt utskottets mening inte i sig förhandsprövningens förenlighet med yttrandefrihetsgrundlagen.

Utskottet anser att det finns skäl att följa tillämpningen och utvecklingen av systemet med förhandsprövning och konstaterar att MPRT och regeringen vid sin prövning har att beakta yttrandefrihetsgrundlagen.

Från de utgångspunkter konstitutionsutskottet har att beakta anser utskottet att det inte finns något som hindrar att propositionen bifalls i denna del och att motion 2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 1 i enlighet med det bör avslås.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att syftet med förhandsprövningen är att säkerställa att statligt stöd används för tjänster som bidrar till att public service-uppdraget uppfylls och samtidigt inte påverkar konkurrensen på mediemarknaden på ett otillbörligt sätt enligt det s.k. Amsterdamprotokollet. Dessa är centrala principer för public services legitimitet, särskilt sedan införandet av en individuell public service-avgift. I fråga om vikten av förhandsprövning utifrån konkurrenssynpunkt noterar utskottet att programföretagen har åtagit sig att följa samma principer som gäller för marknätet för den programverksamhet som programföretagen bedriver på internet. Utskottet bedömer att de tjänster som kommersiella medieaktörer har lyft fram som exempel på tjänster som bör förhandsprövas, i stor utsträckning är tjänster som kan definieras som kompletterande verksamhet.

Utskottet vill betona att regeringens förslag att förhandsprövning enbart ska omfatta tjänster inom ramen för programföretagens kompletterande verksamhet bl.a. syftar till att underlätta för en prövning som enbart avser nya tekniker och metoder. Utskottet anser i likhet med regeringen att frågan om vilka tjänster som ska kunna förhandsprövas innebär en svår avvägning som kräver noggranna överväganden. Detta är inte minst viktigt ur perspektivet att programinnehåll aldrig får bli föremål för prövning utifrån principen om public services oberoende.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om förhandsprövning. I likhet med konstitutionsutskottet anser dock utskottet att det finns skäl för

regeringen att följa både tillämpning och utveckling av systemet med förhandsprövning. Detta ska även ses i relation till det utskottet anför om beslut vid förhandsprövning nedan.

Utskottet tillstyrker proposition 2018/19:136 punkt 3 och avstyrker motionerna 2019/20:39 (V) yrkande 1, 2019/20:42 (L) yrkande 3 i denna del och 2019/20:60 (M) yrkandena 3 och 5.

Beslut vid förhandsprövning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen gör ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen snarast ska tillsätta en utredning som ser över möjligheterna för en ordning för förhandsprövning där regeringen inte utgör den sista instansen.

Bakgrund

År 2010 infördes systemet med förhandsprövning av nya tjänster (prop. 2008/09:195 bet. 2009/10:KrU3, rskr. 2009/10:61). Eftersom det är regeringen som utifrån riksdagens beslut formulerar uppdraget till programföretagen beslutades att nya permanenta programtjänster eller andra tjänster av större betydelse inom ramen för kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten som SR, SVT och UR vill lansera under tillståndsperioden enligt programföretagens anslagsvillkor, ska anmälas till regeringen för godkännande.

Regeringen ansåg att det kan vara lämpligt att själva prövningen görs på myndighetsnivå och dåvarande Myndigheten för radio och tv fick i december 2010 i uppdrag att genomföra förhandsprövningarna. Prövningarna innefattar såväl tjänstens allmänna värde, dvs. hur och i vilken mån tjänsten bidrar till att det aktuella företaget uppfyller sitt uppdrag i allmänhetens tjänst, som dess marknadspåverkan.

Propositionen

Regeringen anför att det finns nackdelar med att regeringen beslutar om godkännande av tjänster som anmäls för förhandsprövning. Att regeringen fattar det slutliga beslutet skulle kunna uppfattas som politisk styrning som påverkar oberoendet för public service negativt. Att låta någon annan än regeringen besluta om godkännande av nya tjänster innebär dock enligt regeringen att en grundläggande princip för regleringen av radio och tv i allmänhetens tjänst frångås, nämligen att regeringen utifrån riksdagens beslut formulerar uppdraget till programföretagen och därmed även bedömer vad som ryms inom detta.

Frågor som regeringen menar behöver beaktas rör bl.a. om oberoendet för public service stärks om beslutet fattas av en myndighet i stället för av regeringen och om, och i så fall hur, beslutet ska kunna överprövas. Regeringen bedömer att en sådan ändring behöver analyseras noggrant och att det är angeläget att frågan utreds vidare under den kommande tillståndsperioden.

Motionerna

Lotta Finstorp m.fl. (M) anför i kommittémotion 2019/20:60 yrkande 4 att regeringen snarast ska återkomma med förslag till en ny ordning för förhandsprövningsprocessen med innebörden att den ska utföras av en oberoende funktion i stället för att beslutas av regeringen.

Aron Emilsson m.fl. (SD) anför i kommittémotion 2019/20:58 yrkande 6 att i de fall en förhandsprövning görs bör den inte göras av en myndighet under regeringen. Motionärerna är skeptiska till om det är politikerns och särskilt regeringens uppdrag att avgöra huruvida programföretagen får starta nya tjänster. Ett likartat yrkande återfinns i kommittémotion 2019/20:1092 yrkande 9 av Aron Emilsson m.fl. (SD).

Per Lodenius (C) anför i motion 2019/20:44 yrkande 1 att systemet för förhandsprövning bör se annorlunda ut och att regeringen inte bör vara inblandad i beslutsfattande vad gäller förhandsprövningen.

Christer Nylander m.fl. (L) anför i motion 2019/20:42 yrkande 3 i denna del att det finns anledning till ytterligare överväganden kring utformningen av förhandsprövningen. Motionärerna vill se en skyndsamt utredning och genomförande av en ny ordning där regeringen inte är inblandad i förhandsprövningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att systemet för förhandsprövning inte använts sedan 2010 eftersom programföretagen inte anmält några tjänster för förhandsprövning. Utskottet noterar i sammanhanget att Europeiska kommissionen i en skrivelse till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) 2014 uppgav att den fått indikationer på att Sverige eventuellt inte uppfyller sina skyldigheter enligt ett tolkningsmeddelande från kommissionen 2009. Kommissionens kritik riktas mot att bedömningen av tjänsternas marknadspåverkan i dag inte görs av ett organ som är helt oberoende i förhållande till programföretagens ledningar, vilket kommissionen anser är ett krav enligt meddelandet. Förutom de indikationer som kommissionen för fram om graden av Myndigheten för press, radio och tv:s oberoende i relation till programföretagens ledningar finns ingen erfarenhet av prövningens oberoende. Att andra än programföretagen ska kunna anmäla nya tjänster ökar enligt utskottet sannolikheten för att tjänster kommer att anmälas för förhandsprövning.

Utskottet noterar regeringens resonemang kring systemet för förhandsprövning i proposition 2018/19:136 och att regeringen anser att det är angeläget att frågan utreds vidare under kommande tillståndperiod. Trots det aviserar regeringen inte en utredning.

Utskottet har förståelse för hur dagens system är konstruerat utifrån principen för reglering av public service, dvs. att regeringen, utifrån riksdagens beslut, formulerar uppdraget till programföretagen och vad som ryms inom det. Utskottet anser dock att det finns anledning till ytterligare överväganden kring utformningen av förhandsprövningen, inte minst i fråga om regeringens roll som sista instans vid förhandsprövning. I perspektivet att olika insatser görs inför kommande sändningstillstånd för att öka programföretagens legitimitet, menar utskottet att systemet med beslut vid förhandsprövning av nya tjänster är en central fråga att belysa i sammanhanget i syfte att bidra till värandet av public services oberoende.

Sammantaget anser utskottet att regeringen snarast ska tillsätta en utredning som ser över möjligheterna för en ordning för förhandsprövning där regeringen inte utgör den sista instansen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Utskottet tillstyrker därmed motionerna 2019/20:60 (M) yrkande 4, 2019/20:44 (C) yrkande 1, 2019/20:42 (L) yrkande 3 i denna del samt tillstyrker delvis motionerna 2019/20:58 (SD) yrkande 6 och 2019/20:1092 (SD) yrkande 9.

Sändningarnas innehåll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om sändningarnas innehåll och avslår motioner om speglingsuppdrag, om hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar, om policyer för lokala konkurrenssituationer och om minoritetsspråken.

Jämför reservation 12 (SD), 13 (V) och 14 (L).

Propositionen

Det breda innehållsuppdraget bör bestå

Regeringen menar att programföretagens legitimitet ligger i att de långsiktigt kan uppfylla demokratiska, sociala och kulturella behov i samhället samt bidra till att bevara en mångfald i medierna.

Regeringen bedömer därför att det breda innehållsuppdraget och övriga innehållsvillkor som gäller för SR, SVT och UR under innevarande tillståndperiod 2014–2019 i huvudsak bör gälla under kommande tillståndperiod 2020–2025. Regeringen menar att programföretagens uppdrag består i att se till hela publikens behov och intressen för att på så vis vara

relevanta för alla och inte att i första hand maximera antalet tittare eller lyssnare.

Speglingsuppdraget

Regeringen bedömer att speglingsuppdraget bör fortsätta att vara centralt för public services roll som sammanhållande kraft i samhället. Programföretagen bör aktivt och medvetet arbeta för en bredd i speglingen av mångfalden och motverka diskriminering, utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv samt fortsätta att arbeta med en decentraliserad organisation som skapar förutsättningar för självständigt beslutsfattande på regional och lokal nivå.

Livskraftig produktionsmarknad

Regeringen föreslår att programföretagen genom sin verksamhet ska bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet (punkt 4). Regeringen menar att programföretagen, med sina långsiktiga och stabila finansieringsförutsättningar, är viktiga aktörer på den svenska produktionsmarknaden.

Ett fördjupat kulturuppdrag

Regeringen bedömer att SR och SVT även i fortsättningen bör erbjuda ett mångsidigt kulturutbud som fördjupas, utvecklas och vidgas under tillståndspanoroden. Vidare gör regeringen bedömningen att verksamheten i Berwaldhallen med Sveriges Radios symfoniorkester och Radiokören har stor betydelse för SR:s möjlighet att uppfylla kulturuppdraget.

Regeringen föreslår att SVT återkommande ska redogöra för hur företaget avser att satsa på svensk filmproduktion (punkt 4). Regeringen menar att filmuppdraget ska fördjupas, utvecklas och vidgas under tillståndspanoroden.

Folkbildning samt medie- och informationskunnighet

Regeringen gör bedömningen att folkbildning bör fortsätta att vara en central del av public service-uppdraget och att medie- och informationskunnighet bör fortsätta att vara en viktig del i folkbildningsuppdraget. Regeringen framhåller bl.a. att UR har ett särskilt ansvar för media- och informationskunskap.

Nyhetsuppdraget

Regeringen föreslår att SR och SVT ska stärka sin journalistiska bevakning i svagt bevakade områden (punkt 4). Svagt bevakade områden bör enligt regeringen i första hand definieras geografiskt och befolkningsmässigt men kan också definieras ämnesspecifikt. Stärkt bevakning ska framför allt resultera i ökad bevakning av svagt bevakade områden. Det innehåll som har producerats lokalt, eller som på något annat sätt behandlar ett svagt bevakat område, bör enligt regeringen i högre grad få utrymme i rikssändningarna.

Vidare föreslår regeringen att SR och SVT i sin nyhetsverksamhet ska ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar. Syftet är att värna en mångfald av perspektiv på en livskraftig mediemarknad (punkt 4).

Regeringen föreslår att SR ska erbjuda ett utbud av nyheter på olika språk för människor i Sverige och i Sveriges närområden som inte kan ta del av nyheter på svenska (punkt 4).

Vidare bedömer regeringen att programföretagen ska upprätthålla en god balans mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet och mellan olika delar av kärnverksamheten. Enligt regeringen innebär det att SR och SVT bör bedriva sin nyhetsverksamhet med fokus på ljud respektive rörlig bild.

Regeringen gör vidare bedömningen att sändningstillståndens villkor att beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning bör inkludera SR:s och SVT:s ordinarie nyhetsverksamhet, vilket är särskilt viktigt i extrema nyhetslägen. Ambitionsnivån bör successivt höjas när det gäller möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att tillgodogöra sig programföretagens utbud.

Programverksamhet på de nationella minoritetsspråken och teckenspråk

Regeringen föreslår att programföretagen ska ha en kontinuerlig dialog med de berörda grupperna för att uppnå hög kvalitet i utbudet på såväl de nationella minoritetsspråken dvs. finska, jiddisch, meänkieli, romska och samiska, som på teckenspråk (punkt 4).

Regeringen föreslår att förstasändningar och förstapubliceringar på de nationella minoritetsspråken ska öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivåer. Programföretagens samlade utbud på de nationella minoritetsspråken ska varje år uppgå till minst samma nivå som 2019. Motsvarande krav ska gälla för SVT:s och UR:s utbud på teckenspråk. Samtliga programföretag ska öka sitt utbud på jiddisch under tillståndsperioden i förhållande till den nivå som uppnås 2019 (punkt 4).

Vidare bedömer regeringen att programföretagen, liksom under innevarande tillståndsperiod, bör kunna fördela ansvaret för olika slags insatser i fråga om programverksamhet på minoritetsspråk och program om och för personer med funktionsnedsättning. Regeringen ser det som ett led i en effektiv resursanvändning och avser att följa upp hur minoritetsspråksutbudet utvecklas under tillståndsperioden.

Motionerna

Aron Emilsson m.fl. (SD) anför i kommittémotion 2019/20:58 yrkande 3 med avseende på speglingsuppdraget att en persons förmåga att lyfta fram perspektiv inte alltid eller enbart påverkas av personens etniska eller sexuella läggning och att kompetens måste vara primärt fokus framför kvotering av olika slag.

Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkar i kommittémotion 2019/20:39 att riksdagen avslår propositionen i den del som avser förslaget om att SVT och SR i sin nyhetsverksamhet ska ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar (yrkande 2). Motionärerna menar att det är oroande att utvecklingen gått mot ett fåtal större aktörer och minskad lokal bevakning men anser inte att public service utgör ett hot mot den lokala mediemarknaden. I samma motion anför motionärerna att regeringen bör formulera enskilda uppdrag som rör minoritetsspråken till programföretagen (yrkande 3). Motionärerna menar att programföretagen inte enbart fyller en gemensam funktion utan också enskilt har ett stort ansvar för att det finns många olika produktioner på minoritetsspråken.

Christer Nylander m.fl. (L) anför i kommittémotion 2019/20:42 yrkande 2 att programföretagen ska vara skyldiga att ha policyer för lokala konkurrenssituationer samt att föra dialog med lokala medieaktörer.

I kommittémotion 2018/19:2925 yrkande 12 anför Bengt Eliasson m.fl. (L) att åtgärder behövs för att säkerställa att utrymme avsätts för sändningar på nationella minoritetsspråk och att public service-verksamheten är av betydelse för att hålla minoritetsspråken levande och för revitaliseringen av dem.

Utskottets ställningstagande

Det finns en bred politisk enighet om public services betydelse för det demokratiska samhället. Verksamheten ger utrymme för en mängd uttryck och åsikter som annars inte syns eller hörs i offentligheten. Radio och tv i allmänhetens tjänst är därmed en kollektiv nyttighet oavsett om utbudet konsumeras av alla eller inte.

Utskottet instämmer därför i att programföretagens breda innehållsuppdrag och andra innehållsvillkor bör bestå under tillståndsperioden 2020–2025. Målsättningen bör vara att fortsätta att erbjuda en programverksamhet med hög kvalitet och relevans i ett föränderligt medielandskap som bidrar till välinformerade, nyfikna och engagerade medborgare. Det är upp till programföretagen att inom sändningstillståndets ramar utforma en programverksamhet som balanserar bredd och djup så att hela publikens behov och intressen tillgodoses och bidrar till sammanhållning. Utskottet delar regeringens uppfattning att programverksamheten ska vara relevant för alla och inte primärt maximera antalet tittare eller lyssnare. Utskottet vill i sammanhanget åter betona vikten av public services journalistiska uppdrag att granska samhällets makthavare.

Utskottet konstaterar att programföretagens speglingsuppdrag syftar till att skildra mångfald, motverka diskriminering och att fortsätta arbetet med en decentraliserad organisation. Även speglingsuppdraget ska utföras utifrån de krav på saklighet och opartiskhet som gäller för public services övriga uppdrag.

Vad gäller motionsyrkanden om regeringens förslag att SR och SVT ska ta hänsyn till kvalitativa mediers konkurrensförutsättningar, delar utskottet det

regeringen anför om att programföretagen med sin stabila finansiering och sitt uppdrag i allmänhetens tjänst har en särställning på marknaden. Det är upp till SR och SVT att utforma en verksamhet som värnar en mångfald av perspektiv. Utskottet noterar att de två programföretagen för en dialog om samverkansformer och förhållningssätt med lokala medieaktörer. Utskottet noterar även att regeringen definierar att *ta hänsyn till* som en faktor och inte den avgörande faktorn som bör tillmätas betydelse i utvecklingen av programföretagens nyhetsverksamhet.

Utskottet välkomnar den ambitionshöjning som regeringen föreslår om programföretagens utbud på de nationella minoritetsspråken. Utskottet anser vidare att det är rimligt att utgå från en effektiv resursanvändning även i det här uppdraget.

Utskottet menar sammantaget att regeringens förslag om sändningarnas innehåll är välavvägda. Utskottet tillstyrker därmed proposition 2018/19:136 punkt 4 och avstyrker motionerna 2018/19:2925 (L) yrkande 12, 2019/20:39 (V) yrkandena 2 och 3, 2019/20:42 (L) yrkande 2 och 2019/20:58 (SD) yrkande 3.

Uppföljning och redovisning av verksamheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om uppföljning och redovisning och avslår därmed motioner om grundlagsändringar som krävs för att programföretagens utbud online ska kunna granskas, ökad flexibilitet för att kunna tillgodoräkna sig utbudet för barn och unga samt tillgängligheten på internet.

Jämför reservation 15 (M), 16 (SD), 17 (C, L) och 18 (KD).

Propositionen

Regeringen föreslår att programföretagen ska ges möjlighet att tillgodoräkna sig en viss andel av programverksamheten på internet vid uppfyllandet av public service-uppdraget (se även ovan). Varje enskilt innehållsvillkor ska dock huvudsakligen uppfyllas i marknätet. Enbart programverksamhet som bedrivs på företagens egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet får tillgodoräknas. Den programverksamhet på internet som programföretagen vill tillgodoräkna sig ska redovisas tydligt och utförligt i public service-redovisningen (punkt 5).

Regeringen föreslår att om SR:s digitala ljudradiosändningar i marknätet upphör ska villkoret om utbud på de nationella minoritetsspråken undantas från kravet på att det huvudsakligen ska uppfyllas i marknätet (punkt 5).

Regeringen föreslår att en public service-dialog med SR, SVT och UR och företrädare för regeringen samt branschaktörer och intresseorganisationer ska genomföras under kommande tillståndsperiod (punkt 5).

Vidare föreslår regeringen att programföretagen i sin redovisning av intäkter från kommersiella samarbeten ska förtydliga vilka kommersiella samarbeten som har ingåtts och med vilka typer av aktörer. Programföretagen ska även redovisa hur oberoendet säkerställs vid kommersiella samarbeten (punkt 5).

Regeringen lämnar även förslag om att ta bort kravet på SR och UR att i samband med budgetunderlaget ange i vilken utsträckning programföretagen avser att satsa på extern radioproduktion.

Vidare bedömer regeringen att granskningsnämndens bedömning av om programföretagen har uppfyllt sina uppdrag även i fortsättningen bör göras varje år.

Motionerna

Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkar i kommittémotion 2019/20:60 att riksdagen avslår regeringens förslag att låta programföretagen tillgodoräkna sig viss andel av verksamheten på internet vid uppfyllandet av public service-uppdraget till dess att en grundlagsändring är genomförd. Motionärerna menar att det måste finnas möjlighet till granskning, både för legitimitetens och för den enskildes skull (yrkande 6).

Aron Emilsson m.fl. (SD) anför i kommittémotion 2019/20:1092 yrkande 8 att programföretagens webbinnehåll ska inkluderas i sändningstillstånden. Motionärerna anser att det är problematiskt att programföretagens webb-innehåll inte granskas av granskningsnämnden vid Myndigheten för press, radio och tv och anser att regeringen snarast bör ta fram ett förslag på hur webbtjänster ska kunna inkluderas i sändningstillståndet.

Per Lodenius (C) anför i motion 2019/20:44 yrkande 3 att regeringen ser över hur programföretagen på ett mer flexibelt sätt kan tillgodoräkna sig onlineutbudet för barn och unga. Motionären menar att det behövs en flexibilitet över tid hur stor andel av denna onlineverksamhet som kan tillgodoräknas.

Roland Utbult m.fl. (KD) yrkar i kommittémotion 2019/20:61 yrkande 3 att riksdagen avslår regeringens förslag om att programföretagen ska kunna tillgodogöra sig viss verksamhet på internet vid uppföljning av uppdraget om tillgänglighet. Motionärerna hänvisar till bestämmelserna i radio- och tv-lagen (2010:696) som innebär att de som tillhandahåller tv-sändningar, beställ-tv eller sökbar text-tv ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med olika typer av funktionsnedsättningar och ser en risk för att mängden verksamhet i markkanalerna blir lidande. I samma motion anför motionärerna att ett särskilt villkor bör införas för att redovisa verksamheten som syftar till att öka tillgängligheten på internet och övriga distributionsplattformar (yrkande 4).

Christer Nylander m.fl. (L) anför i kommittémotion 2019/20:42 yrkande 4 att regeringen bör ta större intryck av hur barns och ungas mediekonsumtion ser ut vad gäller att räkna onlinesändningar än vad den gör i propositionen.

Motionärerna menar att det är näst intill omöjligt att uppdraget som riktas mot barn och unga kan uppnås i marknät och i tablå.

Yttrande från KU (2019/20:KU2y)

Programföretagens verksamhet på internet blir allt viktigare. Utskottet noterar att 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté har fått i uppdrag att överväga om det finns skäl att möjliggöra villkor för public service som är oberoende av om sändningen eller tillhandahållandet sker genom tråd eller på annat sätt samt om det finns skäl att utöka möjligheterna till granskning av verksamhet av public service som sänts eller tillhandahållits genom tråd.

Utskottet vidhåller sin tidigare bedömning att det inte kan anses strida mot yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser om etableringsfrihet att programföretagen ges en möjlighet att få tillgodoräkna sig sådan verksamhet som en del av public service-uppdraget. Utskottet har därför inget att erinra mot regeringens förslag om att programföretagen ska få tillgodoräkna sig en viss andel av programverksamheten på internet vid uppfyllandet av public service-uppdraget redan under den kommande tillståndsperioden och före eventuella grundlagsändringar. Från de utgångspunkter konstitutionsutskottet har att beakta finner utskottet att det saknas skäl att bifalla motionerna 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6 och 2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3.

Utskottets ställningstagande

Public service bör finnas där publiken finns och utskottet kan konstatera att inte minst barn och unga, som är en central målgrupp för radio och tv i allmänhetens tjänst, har ett konsumtionsmönster som präglas av den digitala tekniken. Samtidigt konstaterar utskottet att etableringsfriheten i tråd innebär att utrymmet för att ställa upp villkor för radio- och tv-program som tillgängliggörs via internet är begränsat och att det i dag inte är möjligt att ställa upp krav på bl.a. saklighet, opartiskhet och mångfald i programutbudet för programföretagens sändningar och tillhandahållanden genom tråd.

Utskottet menar att regeringens förslag om att programföretagen ska få tillgodoräkna sig programverksamhet som bedrivs på programföretagens egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet är välavvägt, givet rådande rättsläge och den snabba takten i teknikutvecklingen.

Utskottet tillstyrker därmed proposition 2018/19:136 punkt 5 samt avstyrker motionerna 2019/20:42 (L) yrkande 4, 2019/20:44 (C) yrkande 3, 2019/20:60 (M) yrkande 6, 2019/20:61 (KD) yrkandena 3 och 4 och 2019/20:1092 (SD) yrkande 8.

Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB.

Propositionen

Regeringen föreslår att det av stiftelseförordnandet för förvaltningsstiftelsen för SR, SVT och UR ska framgå att ordförande och styrelseledamöter ska utses utifrån krav på kompetens, integritet och lämplighet (punkt 6).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har tidigare beslutat att verksamma riksdagsledamöter inte får vara styrelseledamöter i förvaltningsstiftelsen för SR, SVT och UR i syfte att bidra till verksamhetens integritet.

Utskottet välkomnar nu regeringens förslag att det ska framgå av stiftelseförordnandet för förvaltningsstiftelsen för SR, SVT och UR att ordförande och styrelseledamöter ska utses utifrån krav på kompetens, integritet och lämplighet. Utskottet tillstyrker därför proposition 2018/19:136 punkt 6.

Beredskap och säkerhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om beredskap och säkerhet och avslår därmed motioner om hantering av krissituation i övergången från marknät till nya distributionssätt, om en utredning om programföretagens beredskapsuppdrag samt om VMA (Viktigt meddelande för allmänheten) ur ett tillgänglighetsperspektiv.

Jämför reservation 19 (SD), 20 (C) och 21 (KD).

Propositionen

Regeringen föreslår att det tydligt ska framgå av beredskapsuppdraget att SR och SVT ingår i det svenska totalförsvaret (punkt 7). Verksamheten ska utformas för att kunna fortsätta i krig och vid svåra påfrestningar på samhället. Programföretagens beredskapsarbete ska därför genomföras med

utgångspunkt i en helhetssyn som omfattar både fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Regeringen föreslår vidare att programföretagen i de årliga beredskapsplanerna, utöver säkerheten i marknätet, särskilt ska uppmärksamma säkerheten i distribution över internet. SR:s och SVT:s risk- och sårbarhetsanalyser ska avse både fredstida krissituationer och höjd beredskap (punkt 7).

Regeringen bedömer att SR och SVT liksom tidigare kostnadsfritt bör sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det. Programföretagen bör liksom tidigare se till så att meddelandena får en lämplig utformning.

Vidare föreslår regeringen att det i beredskapsuppdraget ska tydliggöras att regeringens möjligheter att vid skärpt beredskap förordna om samma omställning som vid högsta beredskap enbart ska utnyttjas om regeringen ser särskilda behov av detta. Det ska också tydliggöras att SR och SVT så långt som möjligt ska kunna bibehålla de fredstida strukturerna även vid höjd beredskap (punkt 7).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:58 yrkande 4 i denna del anför Aron Emilsson m.fl. (SD) att regeringen direkt bör tillsätta en utredning när det gäller hanteringen av krissituationer när allt färre tar del av information via marknätet.

Per Lodenius (C) anför i motion 2019/20:44 yrkande 4 att en utredning bör tillsättas om programföretagens beredskapsuppdrag och roll vid en kris samt hur regelverken påverkar programföretagens möjlighet att utföra sina uppgifter inom totalförsvaret.

Roland Utbult m.fl. (KD) anför i kommittémotion 2019/20:61 yrkande 5 att regeringen bör säkerställa att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) och nyhetssändningar i en akut krissituation utformas så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Yttrande från Försvarsutskottet (2019/20:FöU1y)

Utskottet anser – liksom Försvarsberedningen i dess slutrapport Värnkraft – Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025 (Ds 2019:8) – att det är centralt för landets samlade försvarsansträngningar, inklusive det psykologiska försvaret, att regeringen och myndigheter alltid kan informera medierna och allmänheten i aktuella frågor. Utskottet instämmer därför med regeringen i att medierna har en central funktion för samhällets förmåga att hantera kriser och höjd beredskap. SR och SVT har en särskilt viktig roll för det svenska totalförsvaret och där en så likartad struktur som möjligt såväl i fredstid som vid höjd beredskap är eftersträvansvärd.

Utskottet ser positivt på förslagen i de aktuella delarna av propositionen och på regeringens fortsatta arbete på området (förslagspunkt 7). Det är viktigt att public services intressen fortsätter att beaktas och att alla de initiativ som nu tas av intresse för totalförsvaret, bl.a. genom olika utredningar, verkar åt samma håll.

Mot bakgrund av vad som föreslås i fråga om beredskap och säkerhet i den aktuella propositionen ser utskottet för tillfället inte något behov av ytterligare utredningar av public service-bolagens beredskapsuppdrag, t.ex. kopplat till distribution. Utskottet föreslår därmed att kulturutskottet avstyrker motionerna 2019/20:44 (C) yrkande 4 och 2019/20:58 (SD) yrkande 4 i denna del.

Utskottet delar regeringens bedömning att SR och SVT liksom tidigare kostnadsfritt bör sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det samt att programföretagen liksom tidigare bör se till så att meddelandena får en lämplig utformning. Utskottet förutsätter att det senare inkluderar möjligheten för personer med funktionsnedsättning att nå av meddelanden som är av vikt för allmänheten. Utskottet anser inte att ytterligare åtgärder på området behöver vidtas för tillfället. Utskottet föreslår att kulturutskottet avstyrker motion 2019/20:61 (KD) yrkande 5.

I de fall frågan har gällt eventuell framtida outsourcing eller utförsäljning av verksamhet har utskottet tidigare uttryckt i yttrande 2018/19:FöU2y Återköpsprogram av aktier i Telia Company AB att det i dag saknas verktyg för att förebygga och förhindra att väsentliga totalförvarsintressen exponeras för risker i samband med överlåtelse och upplåtelse av viktigare infrastruktur. Denna aspekt gör sig även gällande för samhällsviktig infrastruktur kopplad till public service. Utskottet anser därför att grundliga risk- och konsekvensanalyser är nödvändiga i sådana sammanhang.

Utskottet har i övrigt inget ytterligare att anföra med anledning av propositionen och föreslår därmed att kulturutskottet tillstyrker denna i nu behandlade delar. Motion 2019/20:58 (SD) yrkande 1 bör avstyrkas i nu behandlad del.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser mycket positivt på regeringens arbete att, utifrån de förändringar som genomförs i totalförsvaret, behandla programföretagens beredskapsuppdrag i en särskild skrivelse (Ku2018/01880/MF). På så sätt ges frågorna goda förutsättningar för att behandlas i rätt sammanhang med berörda aktörer, såsom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Utskottet välkomnar de förtydliganden som föreslås i beredskapsuppdraget och delar regeringens syn på vikten av att det tydligt framgår i beredskapsuppdraget att SR och SVT ingår i det svenska totalförsvaret i enlighet med lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap. Därmed ska programföretagen fortsätta sin verksamhet i krig och vid svåra påfrestningar på samhället. Utskottet ser detta som ett uttryck för att SR och SVT åtnjuter hög trovärdighet bland allmänheten och anses vara en tillförlitlig informationskälla

i händelse av både fredstida kriser och höjd beredskap. Likaså delar utskottet det regeringen anför om att UR bör fortsätta att bedriva ett aktivt beredskapsarbete för att undvika avbrott i produktion och distribution med inriktning på fredstida kriser.

Vad avser yrkandet om att allt färre tar del av information via marknätet, delar utskottet regeringens bedömning att kravet om 99,8 procents befolkningstäckning i marknäten även har stor betydelse för företagens roll i totalförsvaret. Utskottet noterar också i sammanhanget att MSB konstaterar att tillhandahållande av program via internet inte kan likställas med marknätet ur beredskapssynpunkt. Utskottet vill också hänvisa till att regeringen bedömer att programföretagens risk- och sårbarhetsanalyser bör inkludera internetbaserad distribution och att arbetet bör redovisas i de årliga beredskapsplanerna. Vidare konstaterar utskottet att SVT avser att undersöka möjligheten att utöka nyhets- och informationsansvaret online i kommande avtal med MSB om VMA. När det gäller yrkandet om VMA:s tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, noterar utskottet även att regeringen bedömer att sändningstillståndens villkor att beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning bör inkluderas i SR:s och SVT:s ordinarie nyhetsbevakning.

Mot bakgrund av ovanstående och med anledning av försvarsutskottets yttrande tillstyrker utskottet proposition 2018/19:136 punkt 7 och avstyrker därmed motionerna 2019/20:44 (C) yrkande 4, 2019/20:58 (SD) yrkande 4 i denna del och 2019/20:61 (KD) yrkande 5.

Ekonomiska förutsättningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om ekonomiska förutsättningar och avslår därmed motioner om att sänka public service-avgiften, årlig balansering av medlen på public service-kontot, årlig uppräknings av public service-avgiften utifrån överskott på public service-kontot under 2019 samt att begränsa möjligheter till sponsring.

Jämför reservation 22 (M), 23 (V) och 24 (KD).

Propositionen

Regeringen föreslår att tilldelningen av avgiftsmedel för tillståndsperioden 2020–2025 fastställs enligt följande. För 2020 bör SR tilldelas 3 077,1 miljoner kronor, SVT 5 041,2 miljoner kronor och UR 445,1 miljoner kronor (punkt 8). Därefter ska medeltilldelningen till respektive företag höjas med 2 procent per år under tillståndsperioden.

Regeringen anser att programföretagen bör få behålla resurser motsvarande de som under innevarande tillståndsperiod använts för att finansiera

verksamheten vid Radiotjänst i Kiruna AB. Förslaget innebär en nivåhöjning av programföretagens medelstilleddning med totalt ca 166 miljoner kronor årligen.

Vidare bedömer regeringen att inga förändringar bör göras i sändningstillstånden när det gäller SR:s och SVT:s möjligheter att sända sponsrade program. Programföretagen bör värna sin integritet gentemot kommersiella intressen genom att redovisa sponsringsverksamheten på ett öppet och transparent sätt.

Motionerna

Lotta Finstorp m.fl. (M) anför i kommittémotion 2019/20:60 att de medel som frigjordes när Radiotjänst i Kiruna AB lades ned bör användas för att sänka avgiften för avgiftsbetalarna, att man i kommande sändningstillstånd kraftigt bör begränsa möjligheten till sponsring för SVT och att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att tillgångarna på public service-kontot balanseras årligen samt justeras automatiskt (yrkandena 7–9).

Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) anför i kommittémotion 2019/20:39 yrkande 4 att en uppräknings bör göras motsvarande det överskott som uppkommit på public service-kontot under 2019 men till högst 4 procent av nuvarande nivå under år 2020 och därefter 2 procent (inklusive medel från f.d. Radiotjänst i Kiruna AB).

Roland Utbult m.fl. (KD) anför i kommittémotion 2019/20:61 yrkande 1 att regeringen i kommande sändningstillstånd bör se över möjligheterna till sponsring av SVT.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att programföretagen måste ges rätt ekonomiska förutsättningar för att genomföra sina uppdrag.

Utskottet vill referera till riksdagens tidigare ställningstagande att intäkterna från public service-avgiften i så hög grad som möjligt bör följa tilldelningen av medel till programföretagen och att avgiften bör justeras om det blir för stora skillnader mellan hur mycket medel som kommer in i systemet i relation till riksdagens beslut om medelstilleddning till programföretagen. Likaså har riksdagen delat regeringens bedömning att avgiftens storlek bör ses över inför tillståndsperioden 2020–2025 för att säkerställa att avgiftsmedlen varken över- eller understiger den medelstilleddning som riksdagen beslutar för programföretagen.

Utskottet delar regeringens bedömning att inga förändringar behöver göras i sändningstillstånden när det gäller programföretagens möjligheter att sända sponsrade program. Utskottet vill i sammanhanget understryka vikten av att programföretagen använder sig restriktivt av sponsring eftersom det är ett avsteg från sändningstillståndets grundprincip om att inte sända reklam och att de redovisar sin sponsringsverksamhet på ett öppet och transparent sätt.

Utskottet tillstyrker proposition 2018/19:136 punkt 8 och avstyrker motionerna 2019/20:39 (V) yrkande 4, 2019/20:60 (M) yrkandena 7–9 och 2019/20:61 (KD) yrkande 1.

Reservationer

1. Avslag på propositionen, punkt 1 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Radio och tv i allmänhetens tjänst är jämte tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen grundbultar i vårt mediasystem och i förlängningen i vår demokrati. För Sverigedemokraterna fyller public service som idé och institution en viktig funktion då det är att betrakta som ett allmänintresse, särskilt för ett litet språk- och kulturområde som Sverige och Norden.

Public service är dock i behov av stora reformer för att anpassas till nuvarande medieera. Vi menar att formerna för och omfattningen av public service borde ha beslutats innan beslut om finansieringen fattades. Nu är den nya finansieringsmodellen införd, samtidigt som regeringens förslag för att anpassa public service till teknikutvecklingen på medieområdet är få och otillräckliga. Vi har sedan ett flertal år tillbaka presenterat olika förslag på reformer vi tror är nödvändiga.

Vår vision för public service vitt skiljer sig från övriga partiers och regeringens vision. Det betyder inte att samtliga av regeringens förslag är dåliga, men vi är skyldiga att se till helheten och anser att våra förslag bättre svarar mot den medieutveckling som vi ser i dagsläget och under överskådlig tid. Regeringens förslag i propositionen bör därför avslås.

2. **Regleringen av public service, punkt 2 (M)**

av Lotta Finstorp (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Viktor Wärmick (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner regeringens förslag om regleringen av public service,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 1 och motion 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 1, bifaller delvis motion 2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2 och avslår motion 2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 1.

Ställningstagande

Senast till 2026, då en ny sändningstillståndsperiod inleds, behöver en ny reformerad public service-politik vara på plats. Vi kan redan nu konstatera att reformer krävs på åtminstone följande fyra områden:

- Uppdraget: Public services uppdrag bör gå i riktning mot att bli smalare och vassare. Det är viktigt att säkerställa att public service i framtiden kan leverera en högkvalitativ, mångsidig och opartisk nyhets- och samhällsjournalistik. Det är särskilt viktigt att detta säkerställs i hela landet. Kultur och egenproduktion på svenska ingår rimligen också i kärnuppdraget samt andra angelägna samhällsområden där kommersiella medier inte kommer att verka. Bredare produktion, som underhållning och större sportevenemang, kan som regel levereras av kommersiella aktörer. Det kan dock finnas skäl att vissa sådana produktioner alltså levereras av public service.
- Opartiskhet och saklighet: Public service har generellt ett högt förtroende hos allmänheten, men det har minskat över tid. Hur frågor om opartiskhet och saklighet hanteras av public service är avgörande för dess legitimitet och förtroende i framtiden. Tydligare former för en medieetisk granskning av program som sänds i public service bör läggas fast, och sanktionerna vid överträdelser av reglerna om opartiskhet och saklighet bör ses över.
- Finansiering: Utgångspunkten bör vara att kärnuppdraget även i framtiden ska finansieras av skattemedel. Totalt sett bör public service på sikt dock anslås avsevärt mindre skattemedel som en följd av ett mer renodlat uppdrag. Samtidigt är troligen vissa av kärnuppdragen i dag

underfinansierade. Hur en framtida finansiering av public service ska utformas är en central reformfråga.

- Styrning och uppföljning av den icke-publicistiska verksamheten: Programbolagens inriktning, hushållning med resurser, kvalitetsarbete och transparens är av allmänt intresse och bör, som i alla andra verksamheter som finansieras med skattemedel, följas noga och ska vara respektive styrelses ansvar. Även riksdagen måste kunna utvärdera den icke-publicistiska verksamheten, inte minst genom sina egna institutioner som till exempel Riksrevisionen. Det är en kritisk fråga hur hela denna ordning för styrning och uppföljning ska utformas framåt samtidigt som det publicistiska oberoendet värnas.

Vi anser att regeringen bör tillsätta en ny statlig public service-utredning, helst redan under denna mandatperiod, så att nästa sändningstillståndsperiod kan präglas av en reformerad politik för radio och tv i allmänhetens tjänst.

3. Regleringen av public service, punkt 2 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner regeringens förslag om regleringen av public service,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 1 och motion 2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2, bifaller delvis motion 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 1 och avslår motion 2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 1.

Ställningstagande

Det är tid att långsiktigt och genomtänkt se över omfattningen, innehålls- och speglingsuppdraget, den långsiktiga medelstilldelningen och beredskapsuppdraget.

Vi vill bl.a. förstärka sakligheten genom att inrätta ett specialinriktat organ med uppgift att kontrollera anmälda programs eller reportages saklighet. Även om regeringen i propositionen berör att innehåll på bolagens egna webbsajter ska räknas som en del av kärnuppdraget, har deras senfärdighet genererat en situation där nättinnehåll blir en del av kärnuppdraget, men utan att det kan granskas av granskningsnämnden. Därutöver bör programföretagen slås

samman i ett formatoberoende bolag för att anpassas till dagens mediasituation. En sammanslagning skulle kunna generera samordningsvinster, effektivitetsförbättringar och en bättre fördelning av medel. En bättre fördelning skulle ge public service ökade möjligheter att med material på svenska konkurrera med stora internationella medieaktörer inom såväl journalistik som drama.

Regeringen bör därför ge direktiv åt en övergripande parlamentarisk public service-kommitté att se över helheten så att radio och tv i allmänhetens tjänst ska kunna tryggas långsiktigt, särskilt i en hårdnande global konkurrens, samt utreda alternativ för hur en sammanslagning av de tre programföretagen skulle kunna äga rum.

4. Regleringen av public service, punkt 2 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner regeringens förslag om regleringen av public service,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 1 och motion 2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 1 och avslår motionerna 2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2 och 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Mediepolitik är svårt och politisk reglering av medier är svår. I grunden finns en mycket stark frihet för medier som måste bevaras, skyddas och sannolikt också stärkas. Medier finns vidare på en marknad med hög konkurrens mellan olika aktörer; det är en ekologi som är känslig och där en politiskt beslutad förändring av marknadens förutsättningar och villkor måste ske med stor försiktighet. Det finns samtidigt paradoxalt nog ett demokratiskt behov av reglering och stöd för att medier ska fortsätta vara fria, oberoende granskare av makten, viktiga och trovärdiga informationskällor, och det behövs stöd för en mångfald som ger olika perspektiv. Det är i denna kontext villkoren för public service ska sättas.

Målen för medieområdet är att stödja yttrandefrihet, mångfald och massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan. Det är förvisso bra och rimliga mål, men det finns anledning

att också välja ett annat perspektiv när målen anges. Dagens mediepolitiska mål tar i huvudsak sikte på att skapa goda förutsättningar för medieaktörer.

Jag delar uppfattningen att det är viktigt att slå vakt om goda förutsättningar och att det därför inte finns anledning att ändra något av dagens mål. Mediepolitiken bör utöver nuvarande mål också ha som mål att bidra till att fler människor är nyfikna, kunniga och har förmåga att dra självständiga slutsatser och fatta egna välgrundade beslut.

Jag vill därför att dagens mediepolitiska mål kompletteras med ett tydligare individ- och medborgarperspektiv.

5. Saklighet och opartiskhet, punkt 3 (M, SD, KD)

av Lotta Finstorp (M), Annicka Engblom (M), Aron Emilsson (SD), Ann-Britt Åsbo (M), Angelika Bengtsson (SD), Roland Utbult (KD), Jonas Andersson i Linköping (SD) och Viktor Wärnick (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 2 och

2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Enligt sändningstillståndet ska sändningsrätten utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i ljudradio och i tv. Utan att värdera enskilda ärenden som behandlats kan man konstatera att kravet på opartiskhet och saklighet har väckt stor debatt, en debatt som förtjänar att tas på allvar, inte minst utifrån programföretagens legitimitet hos allmänheten. Vidare anser vi att den granskning som görs av medierna i allmänhet och av public service i synnerhet måste bli tydligare samt mer tillgänglig och professionell.

Mediebranschen har väckt ett förslag om ett frivilligt och självreglerande system. Med en allmänhetens medieombudsman och en medieetisk nämnd föreslås enskilda kunna anmäla publiceringar som de anser har utsatt dem för publicitetsskada, t.ex. genom att de inte har fått bemöta anklagelser eller påståenden eller genom att de har utsatts för intrång i sitt privatliv. Det är angeläget att ett nytt medieetiskt system kommer på plats så snart som möjligt och att det också omfattar programföretagen.

Enligt vår uppfattning bör regeringen säkerställa att public service lever upp till kraven på opartiskhet och saklighet.

6. Distributionen av utbudet, punkt 4 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner regeringens förslag om distributionen av utbudet,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 2 och motion 2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 4 i denna del och 5 samt avslår motion 2019/20:44 av Per Lodenius (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringen anför i propositionen att övergången från marksänd tv till andra distributionssätt ska utredas fram till 2027 och att en beredning bör komma till stånd tidigt under tillståndspanen. Sverigedemokraterna vill betona att denna utredning bör komma till stånd snarast och att det bör finnas möjlighet att diskutera det eventuella innehållet i en sådan utredning i flera år innan ett beslut ska fattas. Detta för att teknikutveckling går mycket fort.

SVT sänder i dag innehåll i SVT1 och SVT2 i både hd-kvalitet och standardupplösning. Merparten av befolkningen har möjlighet att ta emot sändningar i hd-kvalitet och under sändningstillståndspanen bör den grupp som inte har möjlighet att ta emot hd-sändningar minska. Under sändningstillståndspanen kan således en punkt nås där det är överflödigt att sända SVT1 och SVT2 i både standard- och hd-kvalitet.

Vi anser att en utredning om övergång från marksänd tv till andra distributionssätt bör påbörjas direkt. Vidare bör SVT ges möjlighet att avgöra om parallellsändning ska ske och prioritera resurserna så att de optimeras utifrån hur det påverkar tillgången för vissa grupper.

7. Distributionen av utbudet, punkt 4 (C)

av Per Lodenius (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) godkänner regeringens förslag om distributionen av utbudet,
b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 2 och motion 2019/20:44 av Per Lodenius (C) yrkande 2 och avslår motion 2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 4 i denna del och 5.

Ställningstagande

Ett fortsatt brett uppdrag för public service är centralt för att utbudet ska vara fortsatt relevant för många i Sverige. Vi lever i en tid med ett alltmer differentierat medieutbud och tidningar under ekonomisk press. Samtidigt finansieras SVT, SR och UR via en public service-avgift. Med nya digitala verktyg finns goda möjligheter att få mer public service utan extra kostnader.

Enligt sändningstillståndet ska programföretagen präglas av folkbildningsambitioner. Genom att användandet av det producerade materialet begränsas till egna kanaler begränsas dessa ambitioner och möjligheter. För att allmänheten och andra medier ska kunna utnyttja det public service-material som SR, SVT och UR producerat behövs en förändring av deras öppenhet och tillgänglighet.

Jag menar att regeringen bör se över förutsättningarna för att SR, SVT och UR så långt det är möjligt ska kunna tillgängliggöra sitt journalistiska public service-material för fri användning.

8. Förhandsprövning av nya tjänster, punkt 5 (M, KD)

av Lotta Finstorp (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M), Roland Utbult (KD) och Viktor Wärnick (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) godkänner regeringens förslag om förhandsprövning av nya tjänster,
b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 3 och motion 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkandena 3 och 5 samt avslår motionerna 2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 1 och 2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

Vi anser att förhandsprövning av nya tjänster hos programföretagen är en viktig del ur konkurrenssynpunkt och i ett statsstödshänseende. Att ingen förhandsprövning har gjorts sedan instrumentet infördes är mycket otillfredsställande och en indikation på att systemet inte fungerar. Att regeringen nu föreslår att andra än programföretagen får anmäla tjänster för prövning är något vi välkomnar, men att nu inskränka prövningen till att gälla enbart nya tjänster inom den kompletterande verksamheten är oacceptabelt.

Regeringen föreslår att möjligheten för public service-företagen att bedriva försöksverksamhet i högst 12 månader ska bestå. Vi vidhåller public service-kommitténs ställningstagande om att försöksperioden ska begränsas till ett halvår, även det en tidsperiod som kan riskera att medföra marknadsstörningar. En period om sex månader bör räcka för programföretagen att samla in kunskap om hur publiken tar emot en tjänst för att kunna avgöra om den bör bli bestående.

Regeringen bör i sändningstillståndet ställa krav på att nya permanenta programtjänster eller andra tjänster av större betydelse inom ramen för både kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten som programföretagen vill lansera även fortsättningsvis ska anmälas och att programföretagens möjlighet till försöksverksamhet ska användas i mycket restriktiv omfattning.

9. Förhandsprövning av nya tjänster, punkt 5 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner regeringens förslag om förhandsprövning av nya tjänster,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 3 och motion 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 3, bifaller delvis motion 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 5 och

avslår motionerna
2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 1 och
2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

I dag granskas inte programföretagens webbinnehåll av granskningsnämnden, och sändningstillståndet berör inte webbverksamheterna. Vi anser att detta är problematiskt. Mer av public services innehåll ska kunna granskas. Programbolagens hemsidor innehåller mycket som vanliga tv-sändningar inte innehåller, t.ex. textavsnitt intill programinslag som givetvis bör kunna granskas utifrån programbolagens uppdrag om saklighet och opartiskhet.

Vi anser därför att regeringen snarast bör ta fram ett förslag på hur programbolagens webbtjänster ska kunna inkluderas i sändningstillståndet.

10. Förhandsprövning av nya tjänster, punkt 5 (V)

av Vasiliki Tsouplaki (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner reservantens förslag om förhandsprövning av nya tjänster.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 1,
bifaller delvis proposition 2018/19:136 punkt 3 och motion
2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 3 i denna del och
avslår motion
2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkandena 3 och 5.

Ställningstagande

Jag tycker att regeringens förslag att andra aktörer ska kunna anmäla tjänster till förhandsprövning är mycket problematiskt och ett hot mot programföretagens oberoende. Konstitutionsutskottet har vid två tillfällen gjort bedömningen att förhandsprövningen i sin nuvarande form inte strider mot yttrandefrihetsgrundlagen. Vid båda dessa tillfällen har faktumet att tjänsterna endast kan anmälas av programföretagen själva lyfts fram som en faktor till varför det är gångbart. Både konstitutionsutskottet och regeringen slår fast att det är kombinationen av att endast nya tjänster prövas samtidigt som endast programföretagen kan avgöra vad som ska prövas som utgör grunden för bedömningen att förhandsprövningen inte går emot yttrandefrihetsgrundlagen. Jag uppfattar att det saknas en ordentlig konsekvensanalys av hur förslaget till

nya förutsättningar påverkar t.ex. etableringsfrihet och principen om förbud mot hindrande åtgärder.

Med regeringens förslag om att även tillåta andra aktörer att anmäla nya tjänster sätter man programföretagen i en knepig sits konkurrensmässigt. Förslaget innebär att man ger kommersiella intressen, som är konkurrenter till public service, ett stort inflytande över programföretagens arbete och utveckling. I och med att medielandskapet förändras snabbt, riskerar förslaget att bakbinda programföretagen. Vid en prövning kan man behöva redovisa idéer och affärsmodeller som i ett privat bolag klassas som affärshemligheter. Jag oroar mig för att den teoretiska gränsen mellan att granska innehåll och form inte är så tydlig i praktiken.

Jag menar att man på allvar ska beakta risken att systemet framkallar en sorts självcensur. Oberoendet för public service behöver stärkas snarare än att utmanas med ett nytt system för förhandsprövning. Det är beklagligt att regeringen har svängt sedan kommittéarbetet och nu vill förändra systemet för förhandsprövning igen. Jag menar att det är mycket problematiskt att man väljer att i så stor utsträckning gå programföretagens konkurrenter till mötes.

Jag delar därmed inte regeringens bedömning att förslaget till ny modell för förhandsgranskning inte strider mot censurförbudet, etableringsfriheten och den redaktionella friheten. Detta är centrala delar av yttrandefrihetsgrundlagen och borde väga tyngre i detta sammanhang. Jag avstyrker därför regeringens förslag i den del som gäller att andra får anmäla tjänster till förhandsgranskning. I övrigt ställer jag mig bakom vad regeringen föreslår om förhandsprövning av nya tjänster.

11. Förhandsprövning av nya tjänster, punkt 5 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner regeringens förslag om förhandsprövning av nya tjänster,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 3 och motion 2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 3 i denna del och avslår motionerna

2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 1 och

2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkandena 3 och 5.

Ställningstagande

Liberalerna anser att det är rimligt att ha ett system för förhandsprövning av nya tjänster, inte minst mot bakgrund av behovet av att värna en medial ekologi.

Det finns dock anledning till ytterligare överväganden kring utformningen av förhandsprövningen. Det är orimligt att nyhetstjänster ingår i förhandsprövningen. Åtminstone till dess att en ny ordning för förhandsprövning finns på plats bör nyhetstjänster undantas. Det får inte finnas någon som helst möjlighet eller ens en möjlighet till misstanke att en sittande regering kan få avgöra huruvida en ny nyhetstjänst eller ny produkt med grävande journalistik ska få sättas igång månader före ett val. Likaså måste det vara än tydligare än i regeringens proposition att tredjepartsanmälningar inte på något sätt kan ha en retroaktiv verkan. Befintlig verksamhet och befintliga tjänster granskas redan av granskningsnämnden. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

12. Sändningarnas innehåll, punkt 7 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner regeringens förslag om sändningarnas innehåll,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 4 och motion 2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3 och avslår motionerna

2018/19:2925 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 12,
2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkandena 2 och 3 samt
2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringens tolkning av speglingsuppdraget innebär att de ser etnisk och sexuell representation som ett verktyg för att bredda medierapporteringen och mångfalden. Man utgår från att personer med olika ursprung genom sin härkomst ger nya perspektiv i debatten.

Vi anser inte att denna form av mångfaldsambition är konstruktiv, dvs. att en persons förmåga att lyfta fram perspektiv inte alltid eller enbart påverkas av personens etnicitet eller sexuella läggning och att det är högst tveksamt att denna typ av åtgärd skulle bredda debattklimatet och säkra en mångfasetterad

rapportering. Tvärtom kan denna uppfattning anses förlegad. Av den anledningen är vi kritiska till att man i sändningstillståndet fäster vikt vid könsfördelning och etnisk representation.

Vi menar att kompetens måste vara primärt fokus framför kvotering av olika slag och att fokus bör vara på varierande meningsperspektiv och olika livsförhållanden i landets alla delar.

13. Sändningarnas innehåll, punkt 7 (V)

av Vasiliki Tsouplaki (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner reservantens förslag om sändningarnas innehåll,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkandena 2 och 3,
bifaller delvis proposition 2018/19:136 punkt 4 och motionerna
2018/19:2925 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 12 och
2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 2 och
avslår motion
2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Från Vänsterpartiets sida värnar vi en mångfald av medier och ser hur viktigt det är för att få många perspektiv belysta, många historier berättade och säkerställa en stark tilltro till journalistiken hos befolkningen. En central del i detta är nyhetsförmedlingen. Tyvärr ser vi att det finns problematiska skrivningar i regeringens förslag som innebär motsättningar mellan de olika uppdragen. Det är formuleringar om att stärka bevakningen i svagt bevakade områden och ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar som är svårtolkade. På vilket sätt ska hänsyn tas? Innebär det att public service inte ska finnas där det redan finns andra lokala medier? Ska konkurrenternas ekonomiska förhållanden undersökas och ska man sedan bedöma om konkurrenten kan anses vara en kvalitativ nyhetsaktör?

Många av de privata mediebolagen har upplevt ekonomiska svårigheter de senaste åren, och det är oroande att utvecklingen gått mot ett fåtal större aktörer och minskad lokal bevakning. Detta måste man ta itu med på allvar i den nationella mediapolitiken men inte styra regleringen av public service. Vi anser inte att det är public service som utgör ett hot mot den lokala mediemarknaden. Denna uppfattning förstärktes av vad som framkom under

kulturutskottets utfrågning om framtidens public service 2017 (2016/17:RFR15). Där menade den inbjudna forskaren att den internationella forskningen finner väldigt lite bevis för att public service skulle ha en negativ marknadspåverkan. Forskningen visar däremot att public service vässar de kommersiella mediebolagen och driver på deras investeringar och satsningar på mer samhälls- och nyhetsjournalistik.

Public service har även en viktig roll när det kommer till att bevara och vitalisera de svenska minoritetsspråken. Att regeringen föreslår en höjning av ambitionerna i förhållande till kommitténs förslag är bra. Det är däremot viktigt att se hur de olika programföretagen inte bara fyller en gemensam funktion utan också enskilt har ett stort ansvar för att det finns många olika former av produktioner på minoritetsspråken. Vänsterpartiet vill därför se att varje programföretag får ett enskilt uppdrag om minoritetsspråken. Det skulle innebära tydlighet och ett utökat arbete i frågan. Det är positivt att regeringen föreslår att programföretagen ska arbeta för en dialog med minoritetsspråkens företrädare. En ökad dialog med minoritetsorganisationerna kan ge den hjälp och det stöd som programföretagen kan behöva för att bättre upptäcka och tillfredsställa de behov som finns under villkorsperioden. Det är inte acceptabelt att Sveriges urfolk blir hänvisade till våra grannländer för att få ta del av sändningar på sitt eget språk.

Därmed avstyrker jag propositionen i den del som avser förslaget att SVT och SR i sin nyhetsverksamhet ska ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar. Vidare bör regeringen formulera enskilda uppdrag om minoritetsspråken till bolagen. I övrigt ställer jag mig bakom vad regeringen föreslår om sändningarnas innehåll.

14. Sändningarnas innehåll, punkt 7 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner regeringens förslag om sändningarnas innehåll,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 4 och motionerna

2018/19:2925 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 12 och

2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 2,

bifaller delvis motion

2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkandena 2 och 3 samt

avslår motion

2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Medievärlden består av olika aktörer som är konkurrenter men också ömsesidigt beroende av varandra. Förändrar man förutsättningar för en kommer också andra att påverkas, ibland positivt, ibland negativt.

Liberalerna anser att självständiga public service-medier med brett uppdrag, bred förankring och stort förtroende är viktigt för demokratin. Detta har också stöd i internationell forskning. Det gäller också den lokala demokratin. Det är därför viktigt med lokal närvaro. Man ska emellertid inte bortse ifrån att närvaron samtidigt kan vara problematisk. Företrädare för lokala tidningar och lokaltidningskoncerner menar att läsare lockas från deras hemsidor till SR:s och SVT:s lokala hemsidor. Detta påverkar möjligheten att få en ny affärsmodell med betald tillgång på nätet att fungera, liksom möjligheten till annonsintäkter. I sammanhanget ska påminnas om att det stora intäktsbortfallet på annonsidan till övervägande del beror på de globala nätjättarna, men i den känsliga ekonomiska situation många aktörer befinner sig i är varje intäktsbortfall bekymmersamt. Det varken går eller vore önskvärt att sätta upp tydliga ramar för programföretagens lokala rapportering. Å andra sidan är det förståeligt att en aktör som är beroende av annonsintäkter och trafik till sin webb ser problem i att deras journalistiska material som finns bakom betalväggar kan nås i lätt omskriven variant på öppna webbsidor. Mycket tyder på att gränsdragningar kan och bör ske lokalt genom samtal och öppenhet.

Den liberala minoritetspolitikens mål är att stärka individens möjligheter att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Detta är en angelägenhet för den som identifierar sig med majoritetsbefolkningen likaväl som för den som identifierar sig med en minoritet. Det offentliga ska understödja ett språk-, kultur- och medieutbud med minoritetsspråksprofil. Public service-verksamheten är av betydelse för att hålla minoritetsspråken levande och för revitaliseringen av dem liksom för att lyfta fram kulturfrågor. Program riktade till barn och unga är av särskild stor betydelse. Antalet sändningstimmar på de nationella minoritetsspråken har ökat något men utbudet är fortfarande begränsat.

Jag anser därför att programföretagen ska åläggas att ha tydliga policyer för hur de agerar i konkurrenssituationer med lokala medier. Företagen själva ska fastställa sina policyer men de bör föregås av en dialog med andra relevanta lokala medieaktörer. Likaså behövs åtgärder för att säkerställa att utrymme avsätts för sändningar på nationella minoritetsspråk.

15. Uppföljning och redovisning av verksamheten, punkt 8 (M)

av Lotta Finstorp (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Viktor Wärnick (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner reservanternas förslag om uppföljning och redovisning av verksamheten.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6 och
2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3,
bifaller delvis proposition 2018/19:136 punkt 5 och avslår motionerna
2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 4,
2019/20:44 av Per Lodenius (C) yrkande 3,
2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 4 och
2019/20:1092 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 8.

Ställningstagande

I dag råder enligt grundlagen etableringsfrihet och censurförbud i tråd, vilket innebär att grundlagen förhindrar staten att ge programföretagen såväl tillstånd som möjlighet att granska den verksamhet som sker online. Detta är – vad gäller public service – givetvis orimligt. Programföretagens verksamhet måste kunna granskas och följas upp, oavsett med vilken metod utsändningarna sker, men det kan inte bli verklighet förrän en grundlagsändring är gjord.

Fram till dess att en eventuell grundlagsändring på detta område är genomförd menar vi att endast sådan verksamhet som kan ges tillstånd och som kan granskas ska kunna tillgodoräknas programföretagen när det gäller att uppfylla public service-uppdraget. Oavsett i vilken form public service-sändningar sker måste det finnas säkerhetsventiler och möjlighet till granskning, både för legitimitetens och för den enskildes skull.

Vi ställer oss därför inte bakom regeringens förslag om en utvidgad kärnverksamhet som tillåter programföretagen att tillgodoräkna sig en viss andel av verksamheten på internet när det gäller att uppfylla public service-uppdraget. I övrigt ställer vi oss bakom vad regeringen föreslår om uppföljning och redovisning av verksamheten.

16. Uppföljning och redovisning av verksamheten, punkt 8 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) godkänner regeringens förslag om uppföljning och redovisning av verksamheten,

b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 5 och motion 2019/20:1092 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 8, bifaller delvis motion

2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna

2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 4,

2019/20:44 av Per Lodenius (C) yrkande 3 och

2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Mer av public services innehåll ska kunna granskas. I dag granskas inte programföretagens webbinnehåll av granskningsnämnden och sändningstillståndet berör inte webbverksamheterna. Vi anser att detta är problematiskt. Programbolagens hemsidor innehåller mycket som vanliga tv-sändningar inte innehåller, så som textavsnitt intill programinslag som givetvis bör kunna granskas utefter programbolagens uppdrag om saklighet och opartiskhet.

Vi anser därför att regeringen snarast bör ta fram ett förslag på hur programbolagens webbtjänster ska kunna inkluderas i sändningstillståndet.

17. Uppföljning och redovisning av verksamheten, punkt 8 (C, L)

av Christer Nylander (L) och Per Lodenius (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) godkänner regeringens förslag om uppföljning och redovisning av verksamheten,

b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 5 och motionerna

2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 4 och

2019/20:44 av Per Lodenius (C) yrkande 3 och

avslår motionerna

2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6,

2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkandena 3 och 4 samt

2019/20:1092 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 8.

Ställningstagande

I propositionen anger regeringen att programföretagen ska få lägga större vikt vid online-sändningar när man granskar hur uppdraget fullföljs. Det är välkommet. Det är emellertid ett faktum, som också noteras i propositionen, att barn och unga i liten och minskande omfattning ser på linjär tv och sällan lyssnar på radio i den ordning tablån erbjuder den.

Barns och ungas konsumtion av medier förändras ständigt och snabbare än övrigas. Det är viktigt för public service-bolagen att möta denna grupp på de plattformar där de finns för att kunna utföra sitt uppdrag att vara relevant och en demokratisk nyttinghet också för denna grupp. Att enbart ha marknätet i fokus för att uppfylla barnuppdraget är inte att ha publikens perspektiv. Det är därför rimligt att man i de delar som berör barn och unga lägger ännu större vikt vid det digitala när man avgör om uppdraget fullföljs för denna målgrupp.

Vi menar därför att regeringen när den utformar sändningstillståndet bör ta större intryck av hur barns och ungas faktiska mediekonsumtion ser ut än man gjort i propositionen. Kravet bör utformas på ett sådant sätt som möjliggör en flexibilitet över tid i fråga om hur stor del av online-verksamheten för barn och unga som kan tillgodoräknas.

18. Uppföljning och redovisning av verksamheten, punkt 8 (KD)

av Roland Utbult (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) godkänner reservantens förslag om uppföljning och redovisning av verksamheten,

b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6 och

2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkandena 3 och 4,

bifaller delvis proposition 2018/19:136 punkt 5 och avslår motionerna

2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 4,

2019/20:44 av Per Lodenius (C) yrkande 3 och

2019/20:1092 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 8.

Ställningstagande

Regeringen föreslår i denna proposition att programföretagen ska kunna tillgodogöra sig viss verksamhet på internet vid uppföljning av uppdraget som ett led i att öka tillgängligheten även på utbudet ifrån public service på internet.

Jag anser att intentionen i förslaget är bra, men ser en risk med att mängden verksamhet i markkanalerna blir lidande. Det vore olyckligt eftersom mängden program som exempelvis teckentolkas i markkanalerna snarare borde ökas jämfört med dagens nivå för att öka tillgängligheten och inkluderingen i samhället.

Jag instämmer också i kritiken ifrån Myndigheten för press, radio och tv som betonar att det inte finns möjlighet att innehållet på internet granskas i enlighet med uppdraget.

Jag avstyrker därför regeringens förslag om att programföretagen ska kunna tillgodogöra sig viss verksamhet på internet vid uppföljning av uppdraget om tillgänglighet. Jag vill att regeringen inför ett särskilt villkor om att redovisa verksamhet som syftar till att öka tillgängligheten på internet och övriga distributionsplattformar. I övrigt ställer jag mig bakom vad regeringen föreslår om uppföljning och redovisning av verksamheten.

19. Beredskap och säkerhet, punkt 10 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner regeringens förslag om beredskap och säkerhet,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 7 och motion 2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 4 i denna del och avslår motionerna

2019/20:44 av Per Lodenius (C) yrkande 4 och 2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5.

Ställningstagande

Regeringen skriver att övergången från marksänd tv till andra distributionssätt ska utredas fram till 2027. Sverigedemokraterna vill betona att denna utredning bör komma till stånd snarast och att det bör finnas möjlighet att diskutera det eventuella innehållet i en sådan utredning i flera år innan ett beslut ska fattas. Teknikutveckling går nämligen mycket fort, och frågorna berör rikets och medborgarnas säkerhet. Hur säkerställer vi att public services webbportaler går att nå i en krissituation om landet är under angrepp?

Vi menar att utredningen med påföljande beredning bör komma till stånd omgående.

20. Beredskap och säkerhet, punkt 10 (C)

av Per Lodenius (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner regeringens förslag om beredskap och säkerhet,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 7 och motion 2019/20:44 av Per Lodenius (C) yrkande 4 och avslår motionerna

2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 4 i denna del och 2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5.

Ställningstagande

Programföretagen har en viktig uppgift att fylla vid kriser, och därför är beredskapsuppdraget för bolagen en viktig uppgift. För att tydligare se över hur detta beredskapsuppdrag ska se ut och verkställas och hur ansvaret ska fördelas både mellan programföretagen och mellan myndigheter bör en utredning tillsättas. Det bör i detta sammanhang även utredas hur samverkan mellan programföretagen och ansvariga myndigheter ska genomföras, hos vilka myndigheter ansvar för detta ska ligga och hur samarbetet med programföretagen ska se ut liksom ansvarsfördelningen. Behovet av att upprätta konkreta planer för dessa totalförsvarsuppgifter lyfts också av Försvarsberedningen (Ds 2017:66) liksom behovet att öva på hur verksamheten ska fungera ifall högsta beredskap skulle gälla.

Jag menar att regeringen bör se över hur regelverken påverkar programföretagens förutsättningar att utföra sina uppgifter inom totalförsvaret.

21. Beredskap och säkerhet, punkt 10 (KD)

av Roland Utbult (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner regeringens förslag om beredskap och säkerhet,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 7 och motion 2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5 och avslår motionerna 2019/20:44 av Per Lodenius (C) yrkande 4 och 2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 4 i denna del.

Ställningstagande

Jag vill betona att det är angeläget att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) utformas så att tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning säkerställs. VMA är i regel mycket korta meddelanden som ska skickas ut i akuta lägen utan fördröjning.

Det beskrivs i den aktuella propositionen att SVT har genomfört ett antal förändringar i sin organisation som en konsekvens av den kritik som framfördes mot rapporteringen av terrorattacken på Drottninggatan i Stockholm 2017. Syftet är att snabbare kunna erbjuda nyheter med teckenspråkstolkning även i ett extremt nyhetsläge.

Jag anser att regeringen bör säkerställa att VMA och nyhetssändningar i en akut krissituation utformas så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

22. Ekonomiska förutsättningar, punkt 11 (M)

av Lotta Finstorp (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Viktor Wärnick (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner regeringens förslag om ekonomiska förutsättningar,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 8 och motion 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkandena 7–9, bifaller delvis motion 2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 1 och avslår motion 2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 4.

Ställningstagande

Moderaterna har länge förordat en övergång från den gamla licensmodellen till en skattefinansiering av public service. Det är rätt och rimligt med en sådan finansiering.

I regeringens förslag till medelstilleddning inbegrips de 166 miljoner kronor som frigjorts i och med att Radiotjänst i Kiruna AB (Rikab) har lagts ned som en konsekvens av det nya finansieringssystemet. Detta är medel som avgiftsbetalarna tidigare avstått genom radio- och tv-avgiften för att Rikab ska kunna stå för uppbörd och kontroll. Vi anser att de medel som frigjordes när Rikab lades ned bör användas för att sänka avgiften för avgiftsbetalarna.

Regeringen bedömning är att inga förändringar bör göras i sändningstillstånden när det gäller SR:s och SVT:s möjligheter att sända sponsrade program. Vi delar inte den bedömningen. En av public services grundförutsättningar är att man ska stå oberoende från såväl politisk som kommersiell påverkan. En grundprincip i sändningstillstånden är därför att bolagen inte får sända reklam och sådana sponsrade program där sponsorbidraget har tillfallit bolagen direkt. Detta är en viktig princip för bolagens legitimitet och för att man ska kunna hävda sitt oberoende. Trots detta finns det i sändningstillstånden ett undantag för bolagen där det för SVT gäller att sponsring får förekomma vid högst 20 evenemang per år. Detta motiveras med att SVT ska kunna sända attraktiva sportevenemang som förutsätter sponsring.

Public service-avgiften får inte finansiera någon annan verksamhet än radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den. Detta är centralt för Moderaterna. Under en lång tid har

medelstilldelningen årligen ökat med 2 procent. Den valda nivån ska skapa stabila ekonomiska förutsättningar samtidigt som ett tryck skapas på bolagen att effektivisera sin verksamhet. Avgiftsintäkterna kommer dock i framtiden med största sannolikhet att öka i en snabbare takt, dels till följd av årliga höjningar av inkomstbasbeloppet, dels eftersom antalet personer med beskattningsbar förvärvsinkomst ökar. Därför finns det en risk att det byggs upp ett överskott på public service-kontot givet att intäkterna överstiger den medelstilldelning som anges i sändningstillståndet. Vi anser att det är rimligt med ett system som automatiskt balanserar tillgångarna på public service-kontot för att säkerställa att det inte byggs upp stora överskott även under de perioder då ett sändningstillstånd gäller.

Vi anser att regeringen bör återkomma med ett förslag om hur de medel som tidigare finansierade verksamheten vid Rikab kan återgå till avgiftsbetalarna och därmed bidra till en sänkning av avgiften. För att ytterligare stärka förtroendet för programföretagens oberoende menar vi att regeringen inför kommande tillståndperiod bör se över förutsättningarna för sponsring till SVT så att den kraftigt begränsas och endast sker i undantagsfall. För att komma till rätta med risken för att stora överskott byggs upp bör det regleras så att tillgångarna på public service-kontot årligen balanseras och att detta automatiskt medför en justering av public service-avgiften.

23. Ekonomiska förutsättningar, punkt 11 (V)

av Vasiliki Tsouplaki (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner regeringens förslag om ekonomiska förutsättningar,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 8 och motion 2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 4 och avslår motionerna 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkandena 7–9 och 2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

SVT, SR och UR ska bl.a. informera, underhålla och utbilda. Public service ska ge lyssnare och tittare allt från nyheter och dokumentärer till nöjesprogram och kunskap på ett sakligt och objektivt sätt.

Förslagen i propositionen innebär att programföretagen får större ansvar, fler uppdrag och ökade krav, och det kräver ökade resurser. Regeringen

föreslår en 2-procentig ökning och uttalar sig positiv till fortsatta effektiviseringskrav. SR, SVT och UR menar att detta skulle innebära att man knappt kan upprätthålla dagens verksamhet, och SR menar att en uppräknings på mindre än 3 procent skulle innebära ett direkt rationaliseringskrav. Det är svårt att utifrån detta få ihop kalkylen. SVT har de senaste bl.a. åren lagt ned studior runt om i landet, dragit ned i stödfunktioner såsom ledning och teknik och lagt ned flera av sina titlar.

Jag undrar när regeringen menar att programföretagen är tillräckligt effektiviserade och har gjort tillräckligt många nedskärningar. Vänsterpartiet ser att en ständigt pågående och snabb teknikutveckling kräver mer resurser om vi vill ha en public service som även fortsättningsvis ska kunna hålla sig relevant och finnas där publiken finns. Jag menar att det föreslagna beredskapsuppdraget kommer att kräva en del resurser även om företagen redan i dag gör mycket. Om regeringen menar allvar med att public service-verksamhet faktiskt ska få utrymme att utvecklas behöver det också synas i förslaget om finansiering. Regeringens bedömning innebär snarare avveckling av många verksamheter.

Jag menar att givet det nuvarande läget och de behov som finns för att utöka viss verksamhet snarare än att skära ned i densamma är det motiverat att höja medelstillsdelningen generellt. I och med att systemet är nytt och konjunkturläget inte fullt ut går att förutse förutsätter vi att regeringen också tar ansvar för att beakta de lägen som kan uppkomma och i så fall ge ett nytt förslag utifrån situationen.

Jag menar att en uppräknings bör göras motsvarande det överskott som uppkommit på public service-kontot under 2019 men till högst 4 procent av nuvarande nivå under 2020 och därefter 2 procent (inklusive medlen till Radiotjänst i Kiruna).

24. Ekonomiska förutsättningar, punkt 11 (KD)

av Roland Utbult (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) godkänner regeringens förslag om ekonomiska förutsättningar,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:136 punkt 8 och motion 2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 1, bifaller delvis motion 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 8 och avslår motionerna 2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 4 och 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkandena 7 och 9.

Ställningstagande

En av public services grundförutsättningar är att man ska stå oberoende från såväl politisk som kommersiell påverkan. En grundprincip i sändningstillstånden är därför att programföretagen inte får sända reklam och sådana sponsrade program där sponsorbidraget har tillfallit programföretagen direkt. Detta är en viktig princip för programföretagens legitimitet och för att man ska kunna hävda sitt oberoende. Trots detta finns det i sändningstillstånden ett undantag för SVT att sponsring får förekomma vid högst 20 evenemang per år. Detta motiveras med att SVT ska kunna sända attraktiva sportevenemang som förutsätter sponsring. Att SVT får sända högst 20 sponsrade evenemang per år kan tyckas rimligt, men i realiteten innebär det betydligt mer. Varje evenemang kan innehålla ett större antal enskilda sändningar. Samtidigt är det viktigt att SVT kan sända attraktiva sportevenemang.

Det är viktigt för att värna public services integritet gentemot kommersiella intressen. Det är också viktigt för att ytterligare stärka förtroendet för programföretagens oberoende. Jag menar därför att regeringen bör se över sponsringen till SVT så att den hålls på en begränsad nivå och att SVT på ett transparent sätt redovisar vilka engagemang som sponsrats, hur många sändningar det gäller och det totala beloppet mottagna sponsorpengar under ett år.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2018/19:136 Ett modernt public service nära publiken – villkor 2020–2025:

1. Riksdagen godkänner vad regeringens föreslår om regleringen av public service (avsnitt 4).
2. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om distributionen av utbudet (avsnitt 5).
3. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om förhandsprövning av nya tjänster (avsnitt 6).
4. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om sändningarnas innehåll (avsnitt 7).
5. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om uppföljning och redovisning av verksamheten (avsnitt 8).
6. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB (avsnitt 9).
7. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om beredskap och säkerhet (avsnitt 10).
8. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om ekonomiska förutsättningar (avsnitt 11).

Följdmotionerna

2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår propositionen i den del som avser förslaget om att andra bör få anmäla tjänster till förhandsprövning.
2. Riksdagen avslår propositionen i den del som avser förslaget om att Sveriges Television och Sveriges Radio i sin nyhetsverksamhet ska ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör formulera enskilda uppdrag rörande minoritetsspråken till bolagen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en uppräknig bör göras motsvarande det överskott som uppkommit på public service-kontot under 2019 men till högst 4 procent av nuvarande nivå under 2020 och därefter 2 procent (inklusive Rikabmedlen) och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:42 av Christer Nylander m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målen för mediepolitiken bör kompletteras med mål om att mediepolitiken bör bidra till att fler människor är nyfikna och kunniga och har förmåga att dra självständiga och välgrundade slutsatser och fatta självständiga och välgrundade beslut, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att public service-bolagen ska vara skyldiga att ha policyer för lokala konkurrenssituationer och att föra dialog med lokala medieaktörer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en annan ordning för förhandsprövning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att räkna onlinesändningar och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:44 av Per Lodenius (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förhandsprövningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion så långt det är möjligt ska tillgängliggöra sitt journalistiska public service-material för fri användning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur public service-företagen på ett mer flexibelt sätt ska kunna tillgodoräkna sig onlineutbudet för barn och unga och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om public service-bolagens beredskapsuppdrag och roll vid kris samt hur regelverken påverkar public service-företagens förutsättningar att utföra sina uppgifter inom totalförsvaret, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:58 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen avslår propositionen i sin helhet.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över formerna för public service, däribland en sammanslagning av public service-bolagen till ett bolag som sysslar med samtliga format, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om speglingsuppdraget och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att direkt tillsätta utredningar om övergången från marksänd tv till modernare

distributionssätt och hantering av krissituationer när allt färre tar del av information via marknätet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om parallellsändningar av tv-kanaler och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i de fall en förhandsprövning görs bör den inte göras av en under regeringen underställd myndighet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inför nästa period av sändningstillstånd med start 2026 bör tillsättas en ny statlig public service-utredning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa saklighet och opartiskhet i public service och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i sändningstillståndet ställa krav på att nya permanenta programtjänster eller andra tjänster av större betydelse inom ramen för både den kärnverksamhet och den kompletterande verksamhet som programföretagen vill lansera ska anmälas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska återkomma med förslag till ny ordning när det gäller förhandsprövningsprocessen med innebörden att den ska utföras av en oberoende funktion i stället för att beslutas av regeringen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten för public service-företagen att bedriva försöksverksamhet ska begränsas till högst sex månader och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avslå regeringens förslag att låta programföretagen tillgodoräkna sig en viss andel av verksamheten på internet vid uppfyllandet av public service-uppdraget till dess en grundlagsändring är genomförd.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de medel som frigjordes när Radiotjänst i Kiruna AB lades ned bör användas för att sänka avgiften för avgiftsbetalarna och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i kommande sändningstillstånd kraftigt begränsa möjligheterna till sponsring för SVT och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att tillgångarna på

public service-kontot balanseras årligen samt justeras automatiskt och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i kommande sändningstillstånd se över möjligheterna till sponsring av SVT och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa krav på opartiskhet och saklighet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen avslår förslaget om att programföretagen ska kunna tillgodogöra sig viss verksamhet på internet vid uppföljning av uppdraget om tillgänglighet.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett särskilt villkor om att redovisa verksamheten som syftar till att öka tillgängligheten på internet och övriga distributionsplattformar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) och nyhetsändringar i en akut krissituation utformas så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

Motion från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:2925 av Bengt Eliasson m.fl. (L):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser avseende språk, medier och kultur och tillkännager detta för regeringen.

Motion från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:1092 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att public service-bolagens webbinnehåll ska inkluderas i sändningstillstånden och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förhandsprövning och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Konstitutionsutskottets yttrande 2019/20:KU2y

Ett modernt public service nära publiken – villkor 2020–2025

Till kulturutskottet

Kulturutskottet beslutade den 24 september 2019 att ge konstitutionsutskottet tillfälle att senast den 8 oktober 2019 yttra sig över regeringens proposition 2018/19:136 Ett modernt public service nära publiken – villkor 2020–2025 och följdmotioner, i de delar som berör konstitutionsutskottets ämnesområde.

Konstitutionsutskottet begränsar sitt yttrande till att avse grundlagsaspekter av förslagen som rör programföretagens möjlighet att tillgodoräkna sig verksamhet på internet och förhandsprövningen av nya tjänster.

Utskottet vidhåller sin tidigare bedömning att det inte kan anses strida mot yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser om etableringsfrihet att programföretagen ges en möjlighet att få tillgodoräkna sig verksamhet på internet som en del av public service-uppdraget. Från de utgångspunkter konstitutionsutskottet har att beakta har utskottet därför inte något att erinra mot regeringens förslag om att programföretagen ska få tillgodoräkna sig en viss andel av sådan verksamhet redan under den kommande tillståndsperioden och före eventuella grundlagsändringar. Utskottet finner vidare att det saknas skäl att bifalla motionerna 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6 och 2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3.

Utskottet anser inte att systemet med förhandsprövning strider mot yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser om censurförbud, hindrande åtgärder, redaktionell självständighet eller etableringsfrihet. Från de utgångspunkter konstitutionsutskottet har att beakta anser utskottet därför att det inte finns något som hindrar att propositionen bifalls i den del som rör förhandsprövning av nya tjänster och att motion 2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 1 i enlighet med det bör avslås.

I yttrandet finns två avvikande meningar (M, V, KD) och två särskilda yttranden (S, SD).

Utskottets överväganden

Gällande ordning

Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) reglerar yttrandefriheten i bl.a. radio, tv och vissa liknande överföringar, offentliga uppspelningar ur en databas och tekniska upptagningar. YGL har till syfte att säkra ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande (1 kap. 1 §).

Enligt 1 kap. 11 § YGL får det som är avsett att framföras i program eller genom tekniska upptagningar inte först granskas av en myndighet eller ett annat allmänt organ (det s.k. censurförbudet). Det är inte heller tillåtet för en myndighet eller ett annat allmänt organ att på grund av innehållet förbjuda eller hindra framställning, offentliggörande eller spridning bland allmänheten av ett program eller en teknisk upptagning, om åtgärden inte har stöd i denna grundlag.

YGL skiljer mellan sändningar genom tråd och sändningar på annat sätt än genom tråd. För sändningar genom tråd gäller principen om etableringsfrihet. Etableringsfriheten kommer till uttryck i 3 kap. 1 § YGL där det anges att varje fysisk och juridisk person har rätt att sända program genom tråd. Tillhandahållanden via internet sker ofta genom tråd. Denna etableringsfrihet får endast inskränkas genom de undantag som räknas upp i 3 kap. 2 § YGL.

För program som sänds på annat sätt än genom tråd, genom etern, råder inte motsvarande etableringsfrihet som för trådsändningar. Anledningen är att frekvensutrymmet i etern är begränsat. Av tekniska skäl har det därför ansetts nödvändigt att reglera användningen av frekvensutrymmet. Rätten att sända program på annat sätt än genom tråd får därför regleras genom lag som innehåller föreskrifter om tillstånd och villkor för att sända (3 kap. 3 § YGL). Sådana bestämmelser finns i radio- och tv-lagen (2010:696).

Vid tillståndsgivningen ska det allmänna eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet, och beslut om tillstånd ska kunna överprövas i domstol (3 kap. 3 och 7 §§ YGL). Syftet är att åstadkomma största möjliga etableringsfrihet också för sändningar i etern. Enligt 3 kap. 6 § YGL avgör den som sänder program självständigt vad som ska förekomma i programmen.

Enligt 7 kap. 5 § YGL får det i lag meddelas föreskrifter om att en nämnd vars sammansättning är bestämd i lag och vars ordförande ska vara eller ha varit ordinarie domare ska granska om program som någon har sänt på annat sätt än genom tråd, dvs. i etern, står i överensstämmelse med de föreskrifter eller andra villkor som gäller för sändningarna. En sådan nämnd får endast uttala sin mening och förelägga den sändande att följa föreskrifterna eller villkoren.

Propositionen

Propositionen innehåller förslag till villkor och riktlinjer för den verksamhet som bedrivs av public service-företagen under kommande tillståndsperiod fr.o.m. den 1 januari 2020 t.o.m. den 31 december 2025.

Det uppdrag och de villkor som gällt under innevarande tillståndsperiod föreslås i stora delar fortsätta att gälla.

För att skapa en mer ändamålsenlig reglering av public service föreslås bl.a. en utvidgning av kärnverksamheten till att även omfatta tillhandahållanden till allmänheten av radio- och tv-program på public service-företagens egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet. Regeringen föreslår vidare att public service-företagen ska ges möjlighet att tillgodoräkna sig en viss andel av programverksamheten på internet vid uppfyllandet av public service-uppdraget. Varje enskilt innehållsvillkor ska dock huvudsakligen uppfyllas i marknätet. Enbart programverksamhet som bedrivs på företagens egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet får tillgodoräknas. Den programverksamhet på internet som public service-företagen vill tillgodoräkna sig ska redovisas tydligt och utförligt i public service-redovisningarna.

Företagen föreslås ha öppna och tydliga riktlinjer för distribution via externa plattformar. Hur företagen arbetar för att tillämpa riktlinjerna i verksamheten ska redovisas i public service-redovisningarna.

Regeringen föreslår vidare bl.a. att systemet med s.k. förhandsprövning av nya tjänster som public service-företagen lanserar behålls under kommande tillståndsperiod, men föreslår vissa ändringar i systemet. Enligt förslaget ska enbart nya tjänster av större betydelse och väsentliga ändringar av befintliga tjänster inom ramen för public service-företagens kompletterande verksamhet prövas. Som exempel på kompletterande verksamhet som skulle kunna bli föremål för förhandsprövning nämner regeringen nya större tjänster med radio- och tv-program som enbart tillhandahålls på en extern plattform. Även nya större tjänster som i huvudsak består av text eller annat innehåll som inte utgör programverksamhet skulle kunna förhandsprövas. Det föreslås vidare att även andra än public service-företagen ska kunna anmäla att en ny tjänst av större betydelse eller en väsentlig ändring av en befintlig tjänst som public service-företagen lanserar under kommande tillståndsperiod ska förhandsprövas. Myndigheten för press, radio och tv får avgöra om en tjänst ska tas upp till prövning efter anmälan. Om en tjänst efter förhandsprövning inte godkänns ska public service-företagen upphöra att erbjuda den.

2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté

Regeringen beslutade den 14 juni 2018 att ge en parlamentariskt sammansatt kommitté i uppdrag att utreda vissa frågor på tryck- och yttrandefrihetens område (dir. 2018:51). Utredningen har tagit sig namnet 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté. Av direktiven framgår att syftet med utredningen är

att åstadkomma ett ändamålsenligt grundlagsskydd för tryck- och yttrandefriheten. Kommittén ska bl.a. analysera om public service-bolagens oberoende är tillräckligt garanterat genom nuvarande reglering i grundlag och i vanlig lag och annars överväga om oberoendet kan och bör stärkas ytterligare genom ändringar i grundlag, och överväga om det finns skäl att möjliggöra villkor för public service som är oberoende av om sändningen eller tillhandahållandet sker genom tråd eller på annat sätt.

När det gäller uppdraget att utreda förutsättningarna för en ändamålsenlig reglering av public service framhålls i direktiven att en förutsättning för att public service fortsatt ska vara relevant för publiken är att utbudet speglar hela landet och finns tillgängligt för allmänheten på olika plattformar. Det förutsätter i sin tur att public service-bolagen kan göra sitt utbud tillgängligt för så många som möjligt även i en onlinemiljö.

I direktiven framhålls att public service-bolagens verksamhet på internetbaserade plattformar ger nya utmaningar. I denna del framhålls bl.a. följande:

Den tekniska utvecklingen där allt fler medietjänster utvecklas för tillhandahållanden via internet, inte minst s.k. playtjänster, gäller också i hög grad för public service-företagen. Tillhandahållanden via internet sker ofta genom tråd. Eftersom etableringsfriheten i tråd innebär att utrymmet för villkor är begränsat till vissa särskilt angivna områden finns det enligt nuvarande ordning inte några krav på t.ex. saklighet, opartiskhet och mångfald i programutbudet för public service-företagens sändningar och tillhandahållanden genom tråd.

Skillnaden mellan trådsändningar och andra typer av sändningar gör sig gällande även i fråga om möjligheterna för granskningsnämnden för radio och tv att granska public service-företagens verksamhet. Yttrandefrihetsgrundlagens utrymme för föreskrifter i lag om en nämnd för granskning och om de närmare förutsättningarna för granskningen gäller nämligen endast i förhållande till program som sänts på annat sätt än genom tråd (7 kap. 4 § YGL).

Sammanfattningsvis innebär etableringsfriheten för sändningar genom tråd att de villkor som meddelas i syfte att tillgodose allmänhetens intresse av tillgång till en allsidig upplysning omfattar en allt mer begränsad del av public service-företagens verksamhet. Även utrymmet för granskning av denna verksamhet är begränsat. Samtidigt är allmänhetens förtroende för public service beroende både av att dess innehåll svarar mot högt ställda krav, som saklighet och opartiskhet, och att dessa krav kan följas upp och granskas. Mot denna bakgrund finns det skäl att utreda förutsättningarna för att möjliggöra villkor för radio och tv i allmänhetens tjänst som är oberoende av om sändningen sker genom tråd eller på annat sätt.

Sammantaget ska kommittén i denna del

- överväga om det finns skäl att möjliggöra villkor för public service som är oberoende av om sändningen eller tillhandahållandet sker genom tråd eller på annat sätt
- överväga om det finns skäl att utöka möjligheterna till granskning av verksamhet av public service som sänts eller tillhandahållits genom tråd
- lämna de förslag till författningsändringar som kommittén anser är motiverade.

Av direktiven framgår att det inte ingår i kommitténs uppdrag att föreslå ändringar i yttrandefrihetsgrundlagen som påverkar etableringsfriheten i tråd för andra än dem som bedriver public service.

Uppdraget ska redovisas senast den 26 augusti 2020.

Motionerna

Programföretagens verksamhet på internet

I kommittémotion 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6 begärs att riksdagen avslår regeringens förslag om att låta programföretagen tillgodoräkna sig en viss andel av verksamheten på internet vid uppfyllandet av public service-uppdraget till dess att en grundlagsändring är genomförd. Motionärerna hänvisar till att det råder etableringsfrihet och censurförbud i tråd, vilket hindrar staten från att ge programföretagen tillstånd och att granska den verksamhet som sker på internet. Detta är givetvis orimligt, och public service-företagens verksamhet på internet måste kunna granskas, men inte förrän en grundlagsändring är gjord.

I kommittémotion 2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3 begärs att riksdagen avslår regeringens förslag om att programföretagen ska kunna tillgodogöra sig viss verksamhet på internet vid uppföljning av uppdraget om tillgänglighet. Motionärerna menar att intentionen i regeringens förslag om att programföretagen ska få tillgodogöra sig viss verksamhet på internet är bra, men de ser en risk att mängden verksamhet i markkanalerna blir lidande. De framhåller också att det inte finns någon möjlighet att granska innehållet på internet.

Förhandsprövning av nya tjänster

I kommittémotion 2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 1 begärs att riksdagen avslår propositionen i den del som avser förslaget om att andra bör få anmäla tjänster till förhandsprövning. Motionärerna menar att regeringens förslag att andra aktörer än public service-företagen ska få anmäla tjänster för förhandsprövning är mycket problematiskt. En ordentlig konsekvensanalys av hur förslaget påverkar t.ex. etableringsfriheten och principen om förbud mot hindrande åtgärder saknas. Motionärerna oroar sig för att den teoretiska gränsen mellan att granska innehåll och form inte är så tydlig i praktiken. Motionärerna menar att man på allvar måste beakta risken för att systemet framkallar en sorts självcensur. Motionärerna delar inte regeringens bedömning att förslaget till ny modell för förhandsprövning inte strider mot censurförbudet, etableringsfriheten och den redaktionella friheten, vilka är centrala delar av yttrandefrihetsgrundlagen och borde väga tyngre i sammanhanget.

Tidigare ställningstaganden

Programföretagens verksamhet på internet

I samband med kulturutskottets behandling av regeringens proposition 2012/13:164 Bildning och tillgänglighet – radio och tv i allmänhetens tjänst 2014–2019 behandlade kulturutskottet även ett antal motioner om programföretagens verksamhet på webben (bet. 2013/14:KrU3 s. 11 f.).

Konstitutionsutskottet anförde i sitt yttrande till kulturutskottet att yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser om etableringsfrihet för trådsändningar hindrar att programföretagens verksamhet på internet regleras i sändningstillstånden. Formellt sett är det endast marksändningar i radio och tv som kan regleras. Yttrandefrihetsgrundlagens reglering innebär också en begränsning av vilka uppgifter som kan läggas på granskningsnämnden för radio och tv (yttr. 2013/14:KU3y). Utskottet anförde vidare följande:

Programföretagens verksamhet på internet blir allt viktigare. Utskottet anser att det är en brist att programföretagen inte kan tillgodoräkna sig den verksamheten som en del av public service-uppdraget. Enligt utskottets mening kan det inte anses strida mot etableringsfriheten att ge programföretagen en möjlighet att tillgodoräkna sig denna verksamhet. Fråga är inte om att reglera eller införa några begränsningar av verksamheten på internet utan endast om att beakta sådan verksamhet. Utskottet bedömer att det inom ramen för den nuvarande regleringen borde vara möjligt för programföretagen att i praktiken få tillgodoräkna sig verksamhet på internet som en del av uppdraget och att regeringen bör överväga en sådan möjlighet.

Från de utgångspunkter konstitutionsutskottet hade att beakta ansåg utskottet att kulturutskottet borde föreslå att riksdagen med bifall till motionsyrkandena skulle göra ett tillkännagivande med detta innehåll. I yttrandet fanns en avvikande mening (M, FP, C, KD).

Kulturutskottet gjorde bedömningen att regleringen av programföretagens verksamhet inte är helt ändamålsenlig eftersom programföretagen inte kan tillgodoräkna sig verksamhet på internet som en del av public service-uppdraget och konstaterade samtidigt att den tekniska utvecklingen leder till att internet blir en allt viktigare informationskanal (bet. 2013/14:KrU3 s. 14). Kulturutskottet bedömde att det inom ramen för nuvarande reglering borde vara möjligt för programföretagen att i praktiken få tillgodoräkna sig verksamhet på internet som en del av public service-uppdraget och att regeringen skulle överväga en sådan förändring. Frågan ansågs inte handla om att reglera eller införa några begränsningar av verksamheten på internet utan endast om att beakta sådan verksamhet. Kulturutskottet föreslog ett tillkännagivande till regeringen om att den skulle överväga en förändring som gör det möjligt för programföretagen att inom ramen för nuvarande reglering i praktiken få tillgodoräkna sig verksamhet på internet som en del av public service-uppdraget. Därmed bifölls motionsyrkandena. En reservation lämnades (M, FP, C, KD). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2013/14:60).

Utskottet har även behandlat motionsyrkanden om public service-företagens verksamhet på internet, senast våren 2019 (bet. 2018/19:KU29 s. 32 f.). Utskottet anförde bl.a. följande:

Den tekniska utvecklingen som innebär att allt fler medietjänster erbjuds via internet gäller även för public service-företagen. Etableringsfriheten för sändningar genom tråd innebär att de villkor som meddelas i syfte att tillgodose allmänhetens intresse av tillgång till en allsidig upplysning omfattar en allt mer begränsad del av public service-företagens verksamhet. 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté har fått i uppdrag att bl.a. utreda förutsättningarna för att möjliggöra villkor för radio och tv i allmänhetens tjänst som är oberoende av om sändningen sker i tråd eller på annat sätt, och även att överväga om det finns skäl att utöka möjligheterna till granskning av verksamhet av radio och tv genom tråd. Frågorna som aktualiseras i motionsyrkandena berörs också i det betänkande som Parlamentariska public service-kommittén lämnat och som för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet ville inte föregripa resultatet av den pågående utredningen eller det beredningsarbete som pågick inom Regeringskansliet. Motionsyrkandena avstyrktes därmed. I betänkandet fanns en reservation (SD). Riksdagen biföll utskottets förslag.

Förhandsprövning av nya tjänster

Under riksmötet 2010/11 granskade konstitutionsutskottet regeringens beslut om förhandsprövning av nya programtjänster (bet. 2010/11:KU20 s. 112 f.). I sitt ställningstagande anförde utskottet bl.a. följande (s. 143 f.):

Förhandsprövningen av nya permanenta programtjänster kan inte anses strida mot yttrandefrihetsgrundlagens censurförbud. Prövningen handlar inte om, som man av ordvalet lätt kan vilseledas att tro, att själva innehållet i radio- eller tv-program förhandsgranskas. Förhandsprövningen handlar i stället om att avgöra om en ny programtjänst, t.ex. en ny kanal, som något av public service-företagen vill starta ska bekostas med offentliga medel, dvs. radio- och tv-avgifter.

Medelstilldelningen till public service-företagen får förenas med vissa villkor som beslutas av regeringen. Dessa beslut har under en längre tid kallats anslagsvillkor. Det är inte helt klart vilka slag av villkor som kan ställas upp i dessa anslagsvillkor. Klart är att anslagsvillkor liksom sändningsvillkor måste ha stöd i de allmänna riktlinjer som på förslag av regeringen beslutas av riksdagen inför en ny tillståndperiod. I det aktuella fallet kan det ifrågasättas om förhandsprövningen i den utformning som den fått i alla delar verkligen hade stöd i riktlinjerna.

Utskottet anförde vidare följande:

En grundläggande förutsättning för public service-företagens uppdrag är att de kan upprätthålla en redaktionell självständighet och integritet i förhållanden till staten. I fråga om anslagsvillkoren för 2011 kan utskottet konstatera att det villkor som det i det nu aktuella fallet är fråga om är av en helt annan karaktär än vad som synes ha varit avsett i förarbetena till den nya radio- och tv-lagen. I dessa förarbeten angavs som exempel på villkor, som skulle kunna ställas upp i det som under en längre tid kallats anslagsvillkor, krav på ekonomisk redovisning eller uppbyggnad av

lokalredaktioner. Det kan enligt utskottets mening ifrågasättas om det aktuella villkoret är av sådant slag att det är förenligt med public service-företagens oberoende ställning. Det tycks också som att detaljstyrningen via anslagsvillkoren över tid har ökat. Det önskvärda med en sådan utveckling kan diskuteras. I förlängningen kan det enligt utskottets mening ifrågasättas om den är förenlig med tankegångarna bakom yttrandefrihetsgrundlagen.

I betänkandet fanns en reservation (M, FP, C, KD).

I samband med kulturutskottets behandling av regeringens proposition 2012/13:164 Bildning och tillgänglighet – radio och tv i allmänhetens tjänst 2014–2019 behandlade kulturutskottet även motioner om förhandsprövning av nya tjänster. Konstitutionsutskottet bereddes tillfälle att yttra sig och anförde följande om förhandsprövningen (yttr. 2013/14:KU3y):

Förhandsprövningen handlar inte om att förhandsgranska själva innehållet i en programtjänst, utan om att avgöra om t.ex. en ny kanal som något av public service-företagen vill starta ska bekostas med radio- och tv-avgiften. Syftet med prövningen är att se till att sådana nya tjänster som finansieras med radio- och tv-avgiften inte snedvrider konkurrensen på marknaden på ett oacceptabelt sätt. Inte heller det redaktionella oberoendet som garanteras i YGL träds för när enligt utskottets mening. Det är programföretagen själva som avgör vilka tjänster som ska anmälas till regeringen för godkännande, och kravet på förhandsprövning gäller vidare endast nya programtjänster eller tjänster av väsentlig betydelse. Utskottet delar regeringens bedömning att det finns ett behov av att förtydliga vilken verksamhet som inte behöver förhandsprövas.

Från de utgångspunkter konstitutionsutskottet hade att beakta ansåg utskottet att kulturutskottet borde föreslå att propositionen skulle bifallas i denna del och att motionerna skulle avslås. I yttrandet fanns en avvikande mening (S, MP, V).

Kulturutskottet ansåg att uppdraget i allmänhetens tjänst ställer höga krav på att nya tjänster som lanseras har ett tillräckligt stort värde för allmänheten för att motsvara de kostnader som tjänsterna genererar. Utskottet stod därmed fast vid sitt tidigare beslut om förhandsprövning inför den nuvarande tillståndspanoraden, men delade regeringens bedömning att det borde förtydligas i anslagsvillkoren vilken verksamhet som inte behöver förhandsprövas. Utskottet föreslog därmed att riksdagen skulle godkänna propositionen i denna del och avslå motionerna (bet. 2013/14:KrU3 s. 20). I betänkandet fanns en reservation (S, MP, V). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2013/14:60).

Utskottets ställningstagande

Programföretagens verksamhet på internet

Public service-företagens verksamhet på internet blir allt viktigare. Utskottet noterar att 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté har fått i uppdrag att överväga om det finns skäl att möjliggöra villkor för public service som är oberoende av om sändningen eller tillhandahållandet sker genom tråd eller på

annat sätt samt om det finns skäl att utöka möjligheterna till granskning av verksamhet av public service som sänts eller tillhandahållits genom tråd.

Utskottet vidhåller sin tidigare bedömning att det inte kan anses strida mot yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser om etableringsfrihet att programföretagen ges en möjlighet att få tillgodoräkna sig sådan verksamhet som en del av public service-uppdraget. Utskottet har därför inget att erinra mot regeringens förslag om att programföretagen ska få tillgodoräkna sig en viss andel av programverksamheten på internet vid uppfyllandet av public service-uppdraget redan under den kommande tillståndsperioden och före eventuella grundlagsändringar. Från de utgångspunkter konstitutionsutskottet har att beakta finner utskottet att det saknas skäl att bifalla motionerna 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6 och 2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3.

Förhandsprövning av nya tjänster

Enligt de nuvarande anslagsvillkoren ska public service-företagen anmäla nya tjänster till regeringen för godkännande. Anmälningsskravet gäller nya permanenta programtjänster och andra tjänster av större betydelse inom ramen för kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten. Det är public service-företagen själva som avgör vilka tjänster som ska anmälas. Anmälan skickas även till Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) som har i uppdrag att genomföra förhandsprövningar av nya tjänster som anmäls av public service-företagen. Förhandsprövningen innefattar såväl tjänstens allmänna värde, dvs. hur och i vilken mån tjänsten bidrar till att det aktuella företaget uppfyller sitt public service-uppdrag, som dess marknadspåverkan. Enligt nuvarande uppdrag ska myndigheten väga samman de två bedömningarna till ett yttrande gällande om tjänsten i fråga bör godkännas för lansering. Yttrandet ska tillsammans med inkomna remissvar lämnas till regeringen som därefter fattar det slutliga beslutet om huruvida tjänsten ska godkännas eller inte.

Regeringen föreslår nu vissa ändringar i systemet för förhandsprövning av nya tjänster. Det prövningsbara området begränsas till public service-företagens kompletterande verksamhet. Således ska endast nya tjänster av större betydelse eller väsentliga förändringar av befintliga tjänster inom den kompletterande verksamheten kunna förhandsprövas. Mot bakgrund av att kärnverksamheten föreslås utvidgas till att även omfatta tillhandahållanden av radio- och tv-program på programföretagens egna plattformar på internet undantas därmed både den delen av public service-företagens verksamhet och den del som i dag inryms i kärnverksamheten från förhandsprövningen. En annan nyhet är att även andra aktörer än public service-företagen ska kunna anmäla tjänster för förhandsprövning. En anmälan av en tjänst innebär dock inte att tjänsten ska förhandsprövas, utan MPRT ska självständigt avgöra om en förhandsprövning är motiverad.

Det har ifrågasatts om systemet med förhandsprövning strider mot yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser om censurförbud, hindrande åtgärder, redaktionell självständighet och etableringsfrihet. Utskottet begränsar sin prövning till denna fråga och uttalar sig således inte om behovet eller den närmare utformningen av systemet med förhandsprövning eller om eventuella konsekvenser för public service-företagens verksamhet och oberoende ställning.

Bakgrunden till förhandsprövningen är att finansieringen av public service måste följa EU:s regler om statsstöd eftersom public service finansieras med allmänna medel, dvs. public service-avgifter. Systemet med förhandsprövning syftar till att avgränsa vilka tjänster som ska få bekostas med allmänna medel. Syftet är att säkerställa att statligt stöd används för tjänster som bidrar till att public service-uppdraget uppfylls och samtidigt att konkurrensen på marknaden inte snedvrids på ett otillbörligt sätt. Förhandsprövningen handlar således inte om att pröva själva innehållet – vad som ska få förekomma i ett program eller i en tjänst – eller pröva om ett visst innehåll ska få framföras. Den handlar i stället om att avgöra om en ny eller förändrad tjänst som något av public service-företagen vill lansera ska bekostas med allmänna medel. En annan sak är att innehållet kan ha viss betydelse vid bedömningen av vilka tjänster som ska få lanseras. Det nya i en verksamhet kan bl.a. vara beroende av dess innehåll, men då endast som en del av bedömningen av om en tjänst kan förenas med de syften som ligger bakom public service-uppdraget. Med hänsyn till att public service-företagen finansieras med allmänna medel kan inte företagen anses ha en oinskränkt rätt att avgöra vilka tjänster som ingår i public service-uppdraget.

Sammantaget gör utskottet bedömningen att systemet med förhandsprövning inte strider mot yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser om censurförbud, hindrande åtgärder, redaktionell självständighet eller etableringsfrihet. Att endast tjänster inom den kompletterande verksamheten föreslås omfattas av det prövningsbara området tydliggör enligt utskottet att det inte är fråga om en prövning av innehållet i radio- eller tv-program i strid med yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser utan att prövningen tar sikte på nya tekniker och metoder. Förändringen att andra aktörer än public service-företagen ska kunna anmäla tjänster till MPRT påverkar enligt utskottets mening inte i sig förhandsprövningens förenlighet med yttrandefrihetsgrundlagen.

Utskottet anser att det finns skäl att följa tillämpningen och utvecklingen av systemet med förhandsprövning och konstaterar att MPRT och regeringen vid sin prövning har att beakta yttrandefrihetsgrundlagen.

Från de utgångspunkter konstitutionsutskottet har att beakta anser utskottet att det inte finns något som hindrar att propositionen bifalls i denna del och att motion 2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 1 i enlighet med det bör avslås.

Stockholm den 8 oktober 2019

På konstitutionsutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Hans Ekström (S), Ida Karkiainen (S), Marta Obminska (M), Matheus Enholm (SD), Per-Arne Håkansson (S), Mia Sydow Mölleby (V), Ida Drougge (M), Fredrik Lindahl (SD), Laila Naraghi (S), Tuve Skånberg (KD), Bengt Eliasson (L), Jonas Eriksson (MP), Erik Ottoson (M), Thomas Hammarberg (S), Per Söderlund (SD) och Per Schöldberg (C).

Avvikande meningar

1. Programföretagens verksamhet på internet (M, KD)

Karin Enström (M), Marta Obminska (M), Ida Drougge (M), Tuve Skånberg (KD) och Erik Ottoson (M) anför:

Enligt yttrandefrihetsgrundlagen råder etableringsfrihet i tråd, vilket hindrar att programföretagens verksamhet på internet i tråd regleras i sändningstillstånden. Det innebär också att granskningsnämnden för radio och tv inte kan granska sådan verksamhet, vilket givetvis är otillfredsställande. Public service-företagen måste enligt vår mening kunna tillgodoräkna sig verksamhet på internet vid uppfyllandet av public service-uppdraget oavsett på vilket sätt de sänder – genom tråd eller via marknätet (etern). Verksamheten måste också kunna granskas och följas upp av granskningsnämnden. Enligt vår mening kan detta dock inte bli verklighet innan en grundlagsändring är på plats.

Vi anser därför att det inte är rimligt att bifalla regeringens förslag om att låta programföretagen tillgodoräkna sig viss andel av verksamheten på internet vid uppfyllandet av public service-uppdraget. Fram till dess att en eventuell grundlagsändring genomförs bör, enligt vår mening, endast sådan verksamhet som kan ges tillstånd och som kan granskas kunna tillgodoräknas programföretagen vid uppfyllandet av public service-uppdraget.

Från de utgångspunkter konstitutionsutskottet har att beakta anser vi att kulturutskottet bör föreslå för riksdagen att propositionen avslås i denna del och att motionerna 2019/20:60 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6 och 2019/20:61 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3 bifalls.

2. Förhandsprövning av nya tjänster (V)

Mia Sydow Mölleby (V) anför:

Den nuvarande ordningen för förhandsprövning innebär att nya permanenta programtjänster eller andra tjänster av större betydelse inom kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten som public service-bolagen vill lansera ska anmälas till regeringen för godkännande. Det är programföretagen som självständigt avgör vilka tjänster som ska anmälas. Anmälan skickas även till Myndigheten för press, radio och tv som har i uppdrag att genomföra förhandsprövningar av nya tjänster. Förhandsprövningen innefattar såväl tjänstens allmänna värde, dvs. hur och i vilken mån tjänsten bidrar till uppfyllandet av public service-uppdraget, som dess marknadspåverkan.

Regeringen föreslår nu vissa ändringar i systemet för förhandsprövning av nya tjänster. En nyhet är att även andra aktörer än public service-företagen ska kunna anmäla tjänster för förhandsprövning.

Enligt min mening är regeringens förslag om att även andra aktörer än public service-företagen ska kunna anmäla tjänster för förhandsprövning mycket problematiskt och ett hot mot public service-företagens oberoende. Jag noterar att konstitutionsutskottet i ett tidigare ställningstagande slagit fast att det är kombinationen av att endast nya tjänster prövas samtidigt som de endast kan anmälas av public service-företagen som utgör grunden för bedömningen av att förhandsprövningen inte strider mot yttrandefrihetsgrundlagen.

Förslaget om att tillåta även andra aktörer att anmäla nya tjänster sätter vidare public service-företagen i en knepig sats konkurrensmässigt. Vid en förhandsprövning enligt den nya modellen kan public service-företagen behöva redovisa idéer som i ett privat bolag klassas som affärshemligheter. Jag menar att man på allvar måste beakta risken att systemet kan framkalla en sorts självcensur.

Den teoretiska gränsen mellan att granska innehåll och form kan vidare vara svår att upprätthålla i praktiken. Om man ska ta ställning till om en tjänst konkurrerar och om den innebär en väsentlig förändring av nuvarande utbud måste man naturligtvis också ta ställning till vad tjänsten innehåller. Enligt min bedömning riskerar den redaktionella självständigheten att trädas för när.

Enligt min mening är det problematiskt att regeringen går konkurrenterna till public service-företagen till mötes i så stor utsträckning. Sammanfattningsvis anser jag att det saknas en ordentlig konsekvensanalys av hur förslaget till nya förutsättningar påverkar t.ex. etableringsfriheten och principen om förbud mot hindrande åtgärder. Jag delar inte regeringens bedömning att förslaget till ny modell för förhandsgranskning inte strider mot censurförbudet, etableringsfriheten och den redaktionella självständigheten. Dessa är centrala delar av yttrandefrihetsgrundlagen och borde väga tyngre i detta sammanhang.

Från de utgångspunkter konstitutionsutskottet har att beakta anser jag att kulturutskottet bör föreslå för riksdagen att propositionen avslås i denna del och att motion 2019/20:39 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 1 bifalls.

Särskilda yttranden

1. Programföretagens verksamhet på internet (SD)

Matheus Enholm (SD), Fredrik Lindahl (SD) och Per Söderlund (SD) anför:

Det är bra att regeringen äntligen insett behovet av en översyn och modernisering av public service-bolagens uppdrag. Samtidigt föreslår regeringen ett genomförande av denna förändring utan tillräckliga förberedelser. Det är djupt problematiskt att verksamheten på internet blir en del av kärnuppdraget när innehållet på internet inte kan granskas efter krav om saklighet och opartiskhet. Grundlagsutredningen som syftar till att möjliggöra denna granskning borde ha kommit till stånd för flera år sedan, detta har också frekvent påpekats av olika riksdagsledamöter. Vi anser att public service bör bli format-oberoende.

Även om regeringen anser att huvuddelen av public service innehåll ska sändas genom eter, är det olyckligt att innehåll för minoriteter, så som föreslagits ska kunna undantas från denna huvudregel, och således inte kunna granskas.

Vi hade hellre sett att nuvarande ordning hade fortsatt gälla till dess att en eventuell grundlagsändring är genomförd. Vi avstår dock från att lämna en avvikande mening.

2. Förhandsprövning av nya tjänster (S)

Hans Ekström (S), Ida Karkiainen (S), Per-Arne Håkansson (S), Laila Naraghi (S) och Thomas Hammarberg (S) anför:

Att oberoendet för public service ska stärkas är en central fråga för oss socialdemokrater. Vår demokrati behöver en oberoende radio och tv i allmänhetens tjänst fri från både politiska och kommersiella intressen. Den redaktionella självständigheten och integriteten i förhållande till staten ska vara oantastlig.

Yttrandefrihetsgrundlagen bygger på principen om censurförbud. I ljuset av detta har förhandsprövningen ifrågasatts, både den nuvarande och den föreslagna, och om den är förenlig med alla delar i yttrandefrihetsgrundlagen. Det råder exempelvis olika uppfattningar om förhandsprövning innebär en innehållsgranskning eller inte.

Utskottet gör bedömningen att systemet med förhandsprövning inte strider mot yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser om censurförbud, hindrande åtgärder, redaktionell självständighet eller etableringsfrihet, men att det finns skäl att följa tillämpningen och utvecklingen av systemet samt konstaterar att Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) och regeringen vid sin prövning har att beakta yttrandefrihetsgrundlagen.

Vi har accepterat att systemet med förhandsprövning finns kvar och förändras som en del i att säkra en blocköverskridande, långsiktig överenskommelse för public service. Vi ställer oss därför bakom utskottets yttrande, men vill genom detta särskilda yttrande tydliggöra att vi ser vissa farhågor inför systemet med förhandsprövning och anser att frågan bör följas upp noga. Vi förutsätter att MPRT och regeringen säkerställer att förhandsprövningen i högsta grad undgår innehållsprövning samt avgränsas till att avse marknads-
påverkan av enbart tjänster inom den kompletterande verksamheten.

BILAGA 3

Försvarsutskottets yttrande 2019/20:FöU1y

Ett modernt public service nära publiken
– Villkor 2020–2025

Till kulturutskottet

Kulturutskottet har gett försvarsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2018/19:136 Ett modernt public service nära publiken – Villkor 2020–2025 och följdmotionerna i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Försvarsutskottet begränsar sitt yttrande till propositionens förslag om beredskap och säkerhet. Från de inkomna motionerna behandlar utskottet fyra yrkanden av särskild relevans för försvarsutskottets beredningsområde.

Utskottet föreslår att kulturutskottet tillstyrker propositionen i de behandlade delarna och avstyrker de aktuella motionsyrkandena.

I yttrandet finns tre avvikande meningar (SD, C, KD).

Utskottets överväganden

Propositionen

I propositionen lämnar regeringen förslag om villkor och riktlinjer för den verksamhet som bedrivs av Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB under kommande tillståndperiod fr.o.m. den 1 januari 2020 t.o.m. den 31 december 2025.

Propositionen lämnar förslag bl.a. i frågor om beredskap och säkerhet där det föreslås uppdateringar av beredskapsuppdraget så att det tydligare framgår att Sveriges Radio och Sveriges Television ingår i det svenska totalförsvaret.

Motionerna

Sex följdmotioner har inkommit med anledning av propositionen. Utskottet behandlar i yttrandet fyra yrkanden av relevans för försvarsutskottets beredningsområde.

I motion 2019/20:44 föreslår Per Lodenius (C) att regeringen tillsätter en utredning om public service-bolagens beredskapsuppdrag och roll vid kris samt om hur regelverken påverkar public service-företagens förutsättningar att utföra sina uppgifter inom totalförsvaret (yrkande 4).

Aron Emilsson m.fl. (SD) föreslår i motion 2019/20:58 dels att propositionen avslås i sin helhet (yrkande 1), dels att regeringen tillsätter utredningar om övergången från marksänd tv till modernare distributionssätt för bl.a. en bättre hantering av krissituationer (yrkande 4).

I motion 2019/20:61 föreslår Roland Utbult m.fl. (KD) att regeringen säkerställer att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) och nyhetssändningar i en akut krissituation utformas så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser – liksom Försvarsberedningen i dess slutrapport Värnkraft – Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025 (Ds 2019:8) – att det är centralt för landets samlade försvarsansattningar, inklusive det psykologiska försvaret, att regeringen och myndigheter alltid kan informera medierna och allmänheten i aktuella frågor. Utskottet instämmer därför med regeringen i att medierna har en central funktion för samhällets förmåga att hantera kriser och höjd beredskap. Sveriges Radio och Sveriges Television har en särskilt viktig roll för det svenska totalförsvaret, och där en så likartad struktur som möjligt såväl i fredstid som vid höjd beredskap är eftersträvansvärd.

Utskottet ser positivt på förslagen i de aktuella delarna av propositionen och på regeringens fortsatta arbete på området (förslagspunkt 7). Det är viktigt

att public service-intressen fortsätter att beaktas och att alla de initiativ som nu tas av intresse för totalförsvaret, bl.a. genom olika utredningar, verkar åt samma håll.

Mot bakgrund av vad som föreslås i fråga om beredskap och säkerhet i den aktuella propositionen ser utskottet för tillfället inte något behov av ytterligare utredningar av public service-bolagens beredskapsuppdrag, t.ex. kopplat till distribution. Utskottet föreslår därmed att kulturutskottet avstyrker motionerna 2019/20:44 (C) yrkande 4 och 2019/20:58 (SD) yrkande 4.

Utskottet delar regeringens bedömning att Sveriges Radio och Sveriges Television liksom tidigare kostnadsfritt bör sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det samt att programföretagen liksom tidigare bör se till så att meddelandena får en lämplig utformning. Utskottet förutsätter att det senare inkluderar möjligheten för personer med funktionsnedsättning att nås av meddelanden som är av vikt för allmänheten. Utskottet anser inte att ytterligare åtgärder på området behöver vidtas för tillfället. Utskottet föreslår att kulturutskottet avstyrker motion 2019/20:61 (KD) yrkande 5.

I de fall frågan har gällt eventuell framtida outsourcing eller utförsäljning av verksamhet har utskottet tidigare uttryckt i yttrande 2018/19:FöU2y Återköpsprogram av aktier i Telia Company AB att det i dag saknas verktyg för att förebygga och förhindra att väsentliga totalförsvarsintressen exponeras för risker i samband med överlåtelser och upplåtelser av viktigare infrastruktur. Denna aspekt gör sig även gällande för samhällsviktig infrastruktur kopplad till public service. Utskottet anser därför att grundliga risk- och konsekvensanalyser är nödvändiga i sådana sammanhang.

Utskottet har i övrigt inget ytterligare att anföra med anledning av propositionen och föreslår därmed att kulturutskottet tillstyrker denna i nu behandlade delar. Motion 2019/20:58 (SD) yrkande 1 bör avstyrkas i nu behandlad del.

Stockholm den 1 oktober 2019

På försvarsutskottets vägnar

Beatrice Ask

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Beatrice Ask (M), Jan R Andersson (M), Roger Richthoff (SD), Mattias Ottosson (S), Daniel Bäckström (C), Hanna Gunnarsson (V), Jörgen Berglund (M), Sven-Olof Sällström (SD), Kalle Olsson (S), Mikael Oscarsson (KD), Alexandra Völker (S), Allan Widman (L), Caroline Nordengrip (SD), Elisabeth Falkhaven (MP), ClasGöran Carlsson (S), Lars Püss (M) och Heléne Björklund (S).

Avvikande meningar

1. Utredningar för bl.a. en bättre hantering av krissituationer (SD)

Roger Richthoff (SD), Sven-Olof Sällström (SD) och Caroline Nordengrip (SD) anför:

Vi anser att public service är en viktig del av totalförsvaret och ställer oss bl.a. frågan hur vi säkerställer att public services webbportaler går att nå i en krissituation. Vi föreslår att kulturutskottet dels föreslår att riksdagen avslår propositionen, dels föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen att den snarast bör tillsätta utredningar om övergången från marksänd tv till modernare distributionssätt för bl.a. en bättre hantering av krissituationer. Därmed bör kulturutskottet tillstyrka motion 2019/20:58 yrkandena 1 och 4.

2. Utredning om public service-företagens beredskapsuppdrag och roll vid kris m.m. (C)

Daniel Bäckström (C) anför:

Public service-företagen har en viktig uppgift att fylla vid kriser, och därför är beredskapsuppdraget för dessa en viktig uppgift. Behovet av att upprätta konkreta planer för totalförsvarsuppgifterna lyfts också av Försvarsberedningen liksom behovet av att öva på hur verksamheten ska fungera ifall högsta beredskap skulle gälla. Jag föreslår därför att en utredning tillsätts om public service-företagens beredskapsuppdrag och roll vid kris samt om hur regelverken påverkar public service-företagens förutsättningar att utföra sina uppgifter inom totalförsvaret. Det bör i detta sammanhang även utredas hur samverkan mellan företagen och ansvariga myndigheter ska genomföras. Jag anser att kulturutskottet bör ställa sig bakom det som anförs i denna avvikande mening och föreslå att riksdagen tillkännager detta för regeringen. Motion 2019/20:44 yrkande 4 tillstyrks därmed.

3. Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning i fråga om Viktigt meddelande till allmänheten (KD)

Mikael Oscarsson (KD) anför:

Den parlamentariska public service-kommittén konstaterar att det behöver tas i beaktande att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) i regel är mycket

korta meddelanden som ska skickas ut i akuta lägen utan fördröjning. Jag instämmer i princip i detta, men det minskar inte vikten av att säkerställa att personer med funktionsnedsättning nås av VMA om än med en mindre fördröjning. Jag föreslår därför att regeringen säkerställer att VMA och nyhets-sändningar i en akut krissituation utformas så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Jag anser att kulturutskottet bör ställa sig bakom det som anförs i denna avvikande mening och föreslå att riksdagen tillkänner detta för regeringen. Motion 2019/20:61 yrkande 5 tillstyrks därmed.